

be|ret sb., -(t)en, -(t)er,
-(t)erne (en damehat)

be|ret|ning sb., -en, -er, -erne

be|ret|te vb., -r, -de, -t

be|ret|ter sb., -en, -er, -ne

be|ret|tilge vb., -r, -de, -t (give
noget til)

be|ret|tilgelse sb., -en (en
berettigelse)

lig grund til at noget skal
eksistere el. gælde); have sin
berettigelse

Dansk
Sprognævn

Årsberetning 2013

Dansk Sprognævn

retskrivning sb., -en, -er,
-erne, i sms. retskrivnings-,
fx retskrivningsreform,
retskrivningssystem
retskrivningsordbog sb.,
-en, retskrivningsordbøger,
retskrivningsordbøgerne
retslig (el. retlig) adj., -t, -e
retslæge sv., -n, -r, -rne (fx
ge som bistår med lægelige
undersøgelser ved retssager),
i sms. retslæge-, fx retslæ-
geråd

Dansk Sprognævnns mission

Ved at indsamle og formidle viden om det danske nutidssprog hjælper og inspirerer vi alle til at udveksle oplysninger, tanker og ideer på et klart og formålstjenligt dansk.

Dansk Sprognævn er en statslig forskningsinstitution under Kulturministeriet. Sprognævnet, der blev oprettet i 1955, har til opgave på videnskabeligt grundlag at give myndighederne og offentligheden råd og oplysning om det danske sprog. Sprognævnets hovedopgaver er:

- at følge med i sprogets udvikling, fx ved at registrere nye ord
- at svare på spørgsmål om dansk sprog og sprogbrug
- at fastlægge den danske retskrivning og redigere og udgive den officielle danske retskrivningsordbog.

Indhold

Forord	5
Årsberetning 2013	6
Medlemmer	6
Medarbejdere	7
Møder	8
Tværgående funktioner	10
Samarbejde med andre institutioner	12
Kontakter med andre institutioner mv.	13
Oplysning og rådgivning	16
Spørgsmål og svar	16
Elektronisk svarbase	16
Hjemmesiden	16
Sprogportalen sproget.dk	17
Nævnets webtjenester samlet set	18
Normering	21
Forskningsberetning for 2013	23
Forskningsudvalget	23
Interne forskningsprojekter	24
Eksternt finansierede forskningsprojekter	29
Forskningsårsværk i 2013	36
Publikationer	37
Aktivitetsplan for 2014	46
Årets økonomiske resultat	47

2013 blev det første år med den nye Retskrivningsordbog og med et nyt repræsentantskab. Der blev straks taget fat på vigtige opgaver, bl.a. blev strategien for den fremtidige opdatering af Retskrivningsordbogen lagt fast. Strategien beskriver hvordan der nu løbende, dvs. en gang om året, kan opdateres med nye ord og mindre tilføjelser, fx flere betydningsoplysninger. Principielle ændringer behandles derimod fortsat i overensstemmelse med lovgivningen med inddragelse af fagråd, repræsentantskab og ministerier.

Redaktionen har skønnet at der kan tilføjes ca. 150 nye ord om året. Publicering af nye opslagsord foregår i slutningen af året, efter præsentation i repræsentantskabet på det årlige oktobermøde. Den første opdatering finder sted i december 2014.

Forholdet mellem den trykte og den digitale ordbog vil blive anderledes fremover da de ikke længere vil være identiske. Der vil først blive udgivet en ny udgave af den trykte version af Retskrivningsordbogen når der skal indføres ændringer af stavemåder eller i retskrivningsreglerne.

Nævnet udgav endvidere webappen RO+ der gør det muligt at slå op i ordbogen også når man ikke er på nettet, og som tilbyder mange spændende søgemuligheder i ordbogsstoffet og i retskrivningsreglerne.

I efteråret 2013 fik nævnet gennem en ekstraordinær bevilling fra Kulturministeriet mulighed for at påbegynde projektet RO-hist som har til formål at digitalisere tidligere tiders retskrivningsordbøger og udvikle en webdatabase der kan vise udviklingen i dansk retskrivning fra 1800-tallet til i dag.

Projektet, som knytter an til Henrik Galberg Jakobsens disputats *Ret og skrift. Officiel dansk retskrivning 1739-2005* fra 2010, vil kunne blive et enestående værktøj ikke blot for forskere der ønsker at studere retskrivningens udvikling, men for alle med interesse for skriftsproget. Det vil nemlig blive meget tydeligt på hvilke områder der er sket forandringer, og i hvilket omfang vores stavemåder har ligget fast igennem årene.

Jørn Lund
Formand

Sabine Kirchmeier-Andersen
Direktør

Årsberetning 2013

MEDLEMMER

Repræsentantskab for perioden 1.1.2013-31.12.2013

Center for Læseforskning, lektor *Mads Poulsen*
Center for Sprogteknologi, seniorforsker *Bolette Sandford Pedersen*
Danmarks Lærerforening, lærer *Greta Jørgensen*
Dansk Forfatterforening, forfatter *Ellen Boen*
Dansk Journalistforbund, journalist *Lotte Dahlmann*
Dansk Skuespillerforbund, skuespiller *Henrik Petersen*
Dansk Standard, korrekturlæser *Helen Købke*
Danske Medier, redaktør *Jens Grund*
Danske Skønlitterære Forfattere, forfatter *Ida Jessen*
Danske Universiteter, lektor *Dorthe Duncker*
Danske Universiteter, lektor *Lise Lotte Weilgaard Christensen*
Danske Universiteter, professor *Jørgen Lange Thomsen*
Danske Universiteter, lektor *Hans Götzsche*
Danske Universiteter, prodekan *Henrik Busch*
Danske Universiteter, lektor *Inger Schoonderbeek Hansen*
Danske Universiteter, professor *Lars Heltoft*
Dansk lærerforening (gymnasiet), lektor *Ivar Lærkesen*
Dansk lærerforening (læreruddannere), lektor *Hanne Beermann*
DANTERMcentret, professor *Bodil Nistrup Madsen*
Det Danske Akademi, forfatter og oversætter *Pia Juul*
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, seniorredaktør *Henrik Lorentzen*
Digitaliseringsstyrelsen, redaktionschef *Lisann Troelsen*
DR, sprogredaktør *Martin Kristiansen*
EU's sprog tjenester, jurist-lingvist *Rie Kofoed*
Folketingets Administration, redaktionssekretær *Anne Jensen*
Forbundet Kommunikation og Sprog, forbundsformand *Per Lindegaard Hjorth*
Foreningen Norden, organist *Bente Dahl*
Grænseforeningen, generalsekretær *Knud-Erik Therkelsen*
Justitsministeriet, kontorchef *Lennart Houmann*
Kulturministeriet, journalist *Birgit Meister*
Kulturministeriets institutioner, direktør *Michael Wright*
Kulturministeriets Stednavneudvalg, institutleder *Bente Holmberg*
Lektoratsudvalget, lektor *Nina Møller Andersen*
Uddannelsesforbundet, formand *Dan Sæderup*
Modersmål-Selskabet, translator *Jørgen Christian Wind Nielsen*
Professionshøjskolernes Rektorkollegium, rektor *Stefan Hermann*
Statsministeriet, konsulent *Anita Furu*

Translatørforeningen, translatør *Michael T. Tettinek*
TV2, sprog-, stemme- og værtscoach *Lisbeth Eskelund Madsen*
Ministeriet for Børn og Undervisning, undervisningskonsulent *Benedikte Kieler*
Personligt medlem, professor *Frans Gregersen*
Personligt medlem, professor *Jørn Lund*

Bestyrelsen for perioden 1.1.2013–31.12.2013

Jørn Lund (formand)
Dorthe Duncker (næstformand)
Henrik Busch
Frans Gregersen
Bente Holmberg
Birgit Meister
Anita Ågerup Jervelund (medarbejderrepræsentant)

M EDARBEJDERE

Til nævnets forsknings- og informationsinstitut har der i 2013 været knyttet følgende medarbejdere:

Videnskabeligt personale

Margrethe Heidemann Andersen, cand.mag., ph.d., seniorforsker
Bodil Aurstad, cand.philol., videnskabelig medarbejder, leder af Nordisk Sprogkoordination til 31.1.2013
Christian Becker-Christensen, cand.mag., ordbogsredaktør fra 1.1.2013 til 31.1.2013 22,5 t. og fra 1.9.2013 til 31.12.2013 30 t.
Philip Diderichsen, cand.mag., ph.d., videnskabelig medarbejder 30 t.
Pia Jarvad, cand.mag., seniorforsker 30 t. og seniorordning 80 %
Eva Skafte Jensen, cand.phil., ph.d., dr.phil., seniorforsker
Jørgen Nørby Jensen, cand.mag., informationsmedarbejder
Anita Ågerup Jervelund, cand.mag., seniorkonsulent
Sabine Kirchmeier-Andersen, cand.mag., ph.d., direktør
Anne Kjærgaard, cand.mag., ph.d., postdoc, barselsorlov til 30.4.2013, fra 19.8.2013 til 31.12.2013 informationsmedarbejder udenfor stillingsstrukturen under nordisk koordination 22,2 t.
Anna Kristiansen, cand.mag., videnskabelig medarbejder fra 1.9.2013 10 t.
Anni Renner Mortensen, bibliotekar 25 t. og nordisk koordinator fra 1.2.2013 til 28.2.2013 7,4 t., 1.3.2013 til 31.8.2013 12 t. og 1.9.2013 til 31.12.2013 7 t.
Ida Elisabeth Mørch, cand.mag., videnskoordinator
Marianne Rathje, cand.mag., ph.d., postdoc fra 1.1.2013 til 31.8.2013
Ole Ravnholt, cand.mag., ph.d., seniorforsker (stedfortræder for direktøren)
Jørgen Schack, cand.mag., seniorforsker

Kontorpersonale

Anette Klett, fuldmægtig (70 %)

Anna Kristiansen, kontormedarbejder fra 1.9.2013 15 t.

Julie C. Pedersen, korrekturlæser fra 19.11.2013 10 t.

Timelønnet medhjælp

Anne Andersen, stud.mag. (til 30. juni 2013)

Camilla Hviid Ahrensboell, stud.mag. (fra 15.2.2013)

Sune Just Christensen, stud.mag.

Simone Koch Jensen, stud.mag.

Katrine Lassen Jørgensen, stud.mag. (fra 1.6.2013)

Sara Camilla Lønskov Kohl, stud.mag. (barselsorlov til 5.6.2013, fra 6.6.2013 12t.)

Michael Kramer, stud.mag.

Anna Kristiansen, stud.mag. (til 18.6.2013)

Simon Bierring Lange, stud.mag. (til 30.4.2013)

Kathrine Witt Mølholm, stud.mag. (orlov fra 1.8.2013)

Katrine Lund Støiholm, stud.mag. (fra 1.6.2013)

Katrine Falcon Søby, stud.mag.

Vanessa Wolter, stud.mag.

Konsulenter

Anna Sofie Hartling, cand. mag.

Stig W. Jørgensen, ph.d.

MØDER

Repræsentantskabsmøder

I 2013 tiltrådte det nye repræsentantskab, som er udpeget for perioden 2013-2016.

Repræsentantskabet har holdt 2 møder i 2013.

På det første møde, som blev holdt 8.3.2013, blev Jørn Lund valgt som formand og Dorthe Duncker som næstformand. Endvidere blev Frans Gregersen, Bente Holmberg og Henrik Busch medlemmer af bestyrelsen. Birgit Meister er medlem af bestyrelsen som Kulturministeriets repræsentant, og Anita Ågerup Jervelund er medarbejderrepræsentant. På mødet drøftede repræsentantskabet i mindre grupper visioner for Sprognævnets fremtidige arbejde. Nedsættelse og sammensætning af fagråd blev besluttet gennem en skriftlig procedure.

Det andet møde, som blev holdt 4.10.2013, havde ordforrådet som tema og bød på oplæg fra Jørn Lund, Frans Gregersen og Anita Ågerup Jervelund. Endvidere kom repræsentanter for undervisningssektoren med diskussionsoplæg om aktuelle udfordringer på deres område.

Referater af repræsentantskabets møder kan ses på nævnets hjemmeside under menupunktet organisation.

Bestyrelsesmøder

Bestyrelsen har i 2013 holdt 3 møder, heriblandt et heldagsseminar, hvor man fastlagde organisationen i den nye repræsentantskabsperiode, planlagde repræsentantskabsmøderne og drøftede nævnets strategi, økonomi og bemanning de kommende år. Referater af bestyrelsens møder kan ses på nævnets hjemmeside under menupunktet organisation.

Fagrådsmøder

Fagrådet for retskrivning

Fagrådet for retskrivning skal først og fremmest godkende normændringer af ikkeprincipiel karakter i ordbogen, fx dobbeltformsændringer og ændringer i paragrafferne i Retskrivningsreglerne, og skal derudover være opmærksom på hvilke ændringer der kunne være principielle og derfor skal forelægges repræsentantskabet. Fagrådet har desuden til opgave at følge den overordnede redigering af den alfabetiske del af ordbogen og at være rådgivende mht. fx ordudvalget i ordbogen. Dette gælder også den løbende opdatering af den digitale ordbog – et arbejde som redaktionen har påbegyndt i slutningen af 2013.

Derudover kan fagrådet drøfte spørgsmål ifm. publicering af Retskrivningsordbogen på de forskellige platforme og forholdet mellem den trykte og den digitale ordbog.

Fagrådet har efter udpegningen af det nye repræsentantskab fået en ny sammensætning. Fagrådet har i 2013 bestået af Lars Heltoft, Inger Schoonderbeek Hansen, Henrik Lorentzen samt af direktør Sabine Kirchmeier-Andersen og redaktionsgruppen som består af Anita Ågerup Jervelund, Margrethe Heidemann Andersen og Jørgen Nørby Jensen. Henrik Lorentzen har været formand for fagrådet, og Anita Ågerup Jervelund har været sekretær.

I 2013 har fagrådet holdt ét møde. På dette møde blev strategien for den løbende opdatering af Retskrivningsordbogen på nettet drøftet og vedtaget.

Fagrådet for publikationer

Dansk Sprognævns fagråd for publikationer har til formål at udvikle og kvalitets sikre nævnets publikationer, først og fremmest Nyt fra Sprognævnet, artikler som publiceres på nettet og diverse andre udgivelser. Hvad angår Nyt fra Sprognævnet, har fagrådet til opgave at godkende svar som skal offentliggøres. Derudover har fagrådet rådgivende funktion i forhold til nævnets publiceringsstrategi og den samlede publikationsportefølje. Fagrådet kan også foreslå nye publikationer. Fagrådet har en funktionsperiode på 4 år og følger repræsentantskabsperioden.

Fagrådet har efter udpegningen af det nye repræsentantskab fået en ny sammensætning. Det består fortsat af i alt fem medlemmer. Fra repræsentantskabet deltager Anne Jensen (formand), Nina Møller Andersen og Lotte Dahlmann. Fra instituttet deltager Sabine Kirchmeier-Andersen og Jørgen Nørby Jensen (sekretær).

Fagrådet for publikationer har i 2013 holdt to møder, og medlemmerne har derudover været i jævnlig mailkontakt. På mødet behandlede man artikler til Nyt fra Sprognævnet og diskuterede nævnets publiceringsstrategi.

Fagrådet for sprogteknologi og fagsprog

Repræsentantskabet nedsatte i 2013 et nyt fagråd for sprogteknologi og fagsprog med Dorthe Duncker, Bodil Nistrup Madsen, Bolette Sandford Pedersen, Lotte Weilgaard og Rie Kofoed som medlemmer. Fra instituttet deltager Philip Diderichsen og Sabine Kirchmeier-Andersen. Fagrådet har til formål at udvikle og følge Sprognævnets initiativer indenfor fagsprog og sprogteknologi. Blandt de overordnede emner der falder ind under fagrådets arbejde, er:

- Sprognævnets behandling af fagsprog og særlige initiativer indenfor fagsprog
- udviklingen af sprogresurser både nationalt og internationalt der kan have betydning for udviklingen af dansk fagsprog og sprogteknologi, fx en national sprogbank og en national termbank
- håndteringen af dansk i forbindelse med moderne teknologi, fx talegrænseflader til mobiltelefoner, kommunikation på dansk med velfærdsrobotter og lign.
- overvågning af om og i givet fald hvordan sprogudviklingen påvirkes af brugen af sprogteknologiske produkter som maskinoversættelse, talegenkendelse og skrivestøtteværktøjer som fx stavekontrol
- problemstillinger vedr. automatisk datafangst fra bl.a. internettet og de sociale medier samt håndtering af store datamængder
- problemstillinger vedr. rettigheder til sproglige data, fx i ophavsretsloven, persondataloven og forvaltningsloven.

Fagrådet drøfter endvidere Sprognævnets egne sprogteknologiske og fagsproglige tiltag, fx indsamling og opmærkning af data, udviklingen af ordlister, taggere og korpus- og søgeværktøjer, samt i hvilket omfang disse kan stilles til rådighed for at stimulere udviklingen af dansk sprogteknologi.

Fagrådet har holdt et møde i 2013 hvor man bl.a. vedtog fagrådets kommissorium og drøftede aktuelle sprogteknologiske projekter. Der er endnu ikke valgt en formand og en sekretær.

TVÆRGÅENDE FUNKTIONER

Bibliotek

Bibliotekaren varetager udover biblioteksfunktionen også administrative opgaver bl.a. med tilknytning til nævnets forlagsvirksomhed og hjælper forskerne med literatursøgninger, referenceopgaver og andre ad hoc-opgaver.

Bibliotekarens arbejde er primært at få ryddet op i samlingerne og skabe ensartethed, overblik og kontinuitet. Der har gennem årene været forskellige måder at klassificere bøgerne på, hvilket selvsagt ikke er hensigtsmæssigt. For at tilgodese forskernes behov og få det fulde udbytte af biblioteket er der derfor iværksat en delvis omklassificering.

Sprognævnet indkøbte i 2013 et nyt bibliotekssystem som erstatning for det hidtidige system der blev taget ud af markedet. Målet var at finde et tidssvarende, fremtidssikret program indenfor en økonomisk overskuelig ramme, og valget faldt

De tværgående funktioner varetages af Ida Elisabeth Mørch, Anni Renner Mortensen, Sabine Kirchmeier-Andersen og Anette Klett.

derfor på Reindex. Reindex er et netbaseret, moderne og fleksibelt program der kan opdateres og udvikles nemt og uden besvær for brugeren fordi det er browserbaseret. Konverteringen af biblioteksdataene fra det gamle program til Reindex forløb problemfrit.

Administration

Nævnet skulle i efteråret 2013 være flyttet til 4. sal af den ny fløj i det gamle Radiohus på Rosenørns Allé. Flytningen er begrundet i at Kulturministeriet gerne vil indhøste besparelser ved at udnytte sine ejendomme mere effektivt. Nævnet kommer til at bo sammen med Musikkonservatoriet, Nationalmuseets musikhistoriske museum, som skal bo på 2. og 3. sal, samt Sjællands Symfoniorkester og Suzuki-instituttet, som skal bo på 5. sal. En stor del af 2013 er gået med møder om byggeriets fremdrift. Da bygningen er fredet, er det en stor udfordring for nævnet og for de tilknyttede arkitekter at udforme lokalerne på en sådan måde at de understøtter nævnets virksomhed og arbejdsformer mest muligt. Der opstod i løbet af 2013 talrige komplikationer i byggeprocessen som medførte at indflytningen måtte udsættes til marts 2014.

Løn og personale

Nævnets sikkerheds- og samarbejdsudvalg har i 2013 især fulgt udviklingen i nævnets økonomi og i byggeriet samt planlagt den lovpligtige undersøgelse af arbejdsmiljøet. Nævnets studentermedarbejdere har fået en plads som observatør i udvalget.

Økonomi

Nævnet går ud af 2013 med et overskud på 683.000 kr., som først og fremmest skyldes ekstraordinært store indtægter på Retskrivningsordbogen 2012. Kulturministeriet har godkendt at nævnet må bruge op til 0,5 mio. kr. af overskuddet fra 2013 til lønudgifter i 2014. Nævnet har ligeledes fået tilladelse til at reservere et tilsvarende beløb til uafsluttede opgaver, jf. rammeaftalen for 2011-14.

SAMARBEJDE MED ANDRE INSTITUTIONER

Nordisk Sprogkoordination

I 2013 besluttede Nordisk Ministerråd at Nordisk Sprogkoordination skal flytte til en ny værtsinstitution: Foreningerne Nordens Forbund. I februar fratrådte sprogkoordinator Bodil Aurstad for at tiltræde en stilling i Nordisk Ministerråds Sekretariat. Nævnet har varetaget sprogkoordinatorfunktionen med henblik på afslutning og afrapportering af aktiviteterne.

Netværket for Sprognævnene i Norden

Netværket for Sprognævnene i Norden har i løbet af 2013 arbejdet med at reorganisere sig. Fra 2014 er netværkets nordiske bevilling nedsat fra 800.000 kr. til 250.000 kr., hvilket betyder at det ikke længere vil være muligt at opretholde det samme aktivitetsniveau. Formandskabet for netværket varetages af det land som har varetaget det nordiske formandskab i det forudgående år.

Netværket har prioriteret at afholde et årligt netværksmøde og et nordisk sprog-møde. Sprog mødet organiseres af det land som har formandskabet det pågældende år. Endvidere er der nedsat en række arbejdsgrupper der skal søge at finde ekstern finansiering til projekter på de områder som netværket har prioriteret. Det drejer sig bl.a. om sprogteknologi, klarsprog, fagsprog, tegnsprog og en udvidelse af den nordiske børneordbog.

Europæisk samarbejde

Sprognævnet er medlem af den Europæiske Samarbejdsorganisation for Nationale Sproginstitutioner (EFNIL), har siden 2006 været repræsenteret i organisationens bestyrelse og haft næstformandsposten siden 2009 (genvalgt i 2012).

Medlemsorganisationerne er nationale institutioner hvis arbejdsområder er forskning, dokumentation og strategi/politik i forbindelse med de officielt anerkendte standardsprog indenfor EU's medlemslande. Der er p.t. 42 ordinære og associerede medlemmer.

Temaet på årsmødet 2013, som fandt sted i Vilnius, var oversættelse og tolkning i Europa. Mødet blev gennemført i tæt samarbejde med Europa-Kommissionen, som bl.a. stillede tolke til rådighed.

Nævnet har i 2013 afsluttet den danske del af to forskellige europæiske undersøgelser (Language Rich Europe og European Language Monitor) af sprogets status som gør det muligt at sammenligne landenes praksis med hensyn til brugen

af modersmål og fremmedsprog. Resultaterne er bl.a. præsenteret på konferencer arrangeret af Europa-Kommissionen og det litauiske EU-formandskab i september 2013 samt på et internationalt seminar i København.

Nævnet har været projektleder på det ene af projekterne, European Language Monitor (ELM). En hjemmeside er under udvikling hvor man kan studere de væsentligste aspekter af sproglovgivningen i alle EU-lande og et antal europæiske lande udenfor EU. Hjemmesiden indeholder bl.a. nøgletal for sproglig praksis, fx valg af undervisningssprog i skoler og på universiteterne samt citater fra love og bekendtgørelser mv. på engelsk og på originalsproget. Hjemmesiden videreudvikles i 2014. Der arbejdes endvidere på en EU-projektansøgning under Horizon 2020 til videreudvikling af ELM og integration af data med andre projekter, fx META-Net.

EFNIL har en hjemmeside, www.efnil.org, hvor man kan finde yderligere oplysninger.

KONTAKTER MED ANDRE INSTITUTIONER MV.

Dansk Tegnsprog

Sprognævnet deltager i det nordiske samarbejde om tegnsprog under Nordisk Sprogkoordination. Nævnet har udpeget Ole Ravnholt som nævnets formelle repræsentant og Jette Hedegaard Christoffersen fra Center for Tegnsprog som nævnets faglige repræsentant, da nævnet ikke har medarbejdere med kompetencer indenfor tegnsprog. Sprognævnets engagement i dansk tegnsprog har til formål at fremme viden om at dansk tegnsprog er et selvstændigt sprog i Danmark, og derudover at støtte tegnsprogmiljøerne i deres arbejde for at udvikle og især dokumentere dansk tegnsprog.

Danske Døves Landsforbund oprettede i 2012 et tegnsprogsudvalg bestående af bl.a. repræsentanter fra Center for Tegnsprog og Dansk Sprognævn. Sprognævnets repræsentant i udvalget er Ole Ravnholt. Sprognævnet arrangerede i 2013 sammen med Danske Døves Landsforbund et nordisk seminar om døvfødte børn.

I slutningen af 2013 blev der fremsat et lovforslag i Folketinget om dansk tegnsprog (lovforslag L61). Forslagsstillerne ønsker at Dansk Sprognævn også skal følge udviklingen i dansk tegnsprog. Lovforslaget har til formål at give tegnsprog en formel anerkendelse i dansk lovgivning, ligesom tegnsprog er anerkendt lovgivningsmæssigt i de øvrige nordiske lande.

Andre kontakter

Flere af nævnets medarbejdere er engageret i faglige selskaber og institutioner mv.:

Pia Jarvad er nordisk sekretær og kontaktperson mellem Nordisk Sprogkoordination og Dansk Sprognævn. Hun er medlem af styregruppen for sproget.dk, og hun har vejledt studerende i emner som afløsningsord, faste forbindelser og sprogpø-

litik på forskellige akademiske niveauer. Hun er hovedredaktør af Nordisk Børneordbog på nettet. Hun har fortsat samarbejdet med Grønlands Sprognævn om opdatering af dansk-grønlandsk ordbog og udvikling af en ny grønlandsk-engelsk ordbog, og hun er medlem af ordbogsrådet for ordbogen.

Jørgen Nørby Jensen er sekretær for fagrådet for publikationer og redaktionssekretær for *Nyt fra Sprognævnet*. Han har desuden ført tilsyn med sproget.dk.

Eva Skafte Jensen er medlem af det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, bestyrelsen for Collstrops Fond, bestyrelsen for Selskab for Nordisk Filologi, redaktør for Lingvistikredsens monografiserie (Travaux du Cercle Linguistique de Copenhague), medlem af Grammatiknetværket og eksternt medlem af forskergruppen Funktionel Grammatik og Pragmatik på Roskilde Universitet. Hun underviser jævnligt på ph.d.-kurser og deltager i bedømmelsesarbejde for universiteterne (censur, ph.d.-afhandlinger, stillingsbesættelser, adjunktpædagogikum, vejledning, og -bedømmelse). Er medvejleder for Sebastian Møller Bak, der er ph.d.-stipendiat ved Nordisk Forskningsinstitut, Københavns Universitet. Hun foretager ofte fagfællebedømmelser (for Ny forskning i grammatik, MUDS-rapporterne, Nordic Journal of Linguistics, Arkiv för Nordisk Filologi, Studier i Nordisk, Skandinaviske Sprogstudier, nationale og internationale sprogvidenskabelige antologier mfl.), og hun er med på the editorial board for Nordic Journal of Linguistics. Hun er også medlem af forskergruppen IFG (interjektionsforskergruppen) ledet af cand.mag. Carsten Hansen, af forskergruppen Grammatiske Paradigmer sammen med professor Lars Heltoft, Roskilde Universitet, professor Jens Nørgård-Sørensen, Københavns Universitet, og professor emeritus Lene Schøsler, og af en forskergruppe om modalpartikler ledet af lektor Kerstin Fischer, Syddansk Universitet.

Anita Ågerup Jervelund er medarbejderrepræsentant i Sprognævnets bestyrelse og sekretær for fagrådet for retskrivning. Hun er fortsat medlem af bestyrelsen for LEDA (Leksikografer i Danmark), og hun har ført tilsyn med sproget.dk. Hun er endvidere Sprognævnets repræsentant i Stednavneudvalget.

Sabine Kirchmeier-Andersen er fortsat medlem af bestyrelsen for EFNIL (siden 21.11.2006, næstformand siden 6.11.2009) og medlem af de nordiske sprognævns sprogteknologigruppe ASTIN (siden 30.11.2006). Hun er medlem af bestyrelsen for Danske Taler. Hun er ligeledes fortsat medlem af Københavns Universitets aftagerpanel (Nordiske Studier og Sprogvidenskab samt Det Humanistiske Fakultet). Hun er medlem af aftagerpanelet for Institut for Sprog og Vidensteknologi på CBS. Hun er censor i dansk og datalingvistik. Endvidere er hun fortsat medlem af Kulturministeriets arbejdsgruppe for ledelsesudvikling og medlem af styregrupperne for sprogportalen sproget.dk samt medlem af Terminologigruppen i Danmark.

Marianne Rathje er medlem af redaktionen for tidsskriftet *Nydanske Studier* (NyS) og har fortsat været censor i sprogpsykologi, audiologopædi og dansk ved universiteterne samt censor i dansk på læreruddannelsen. Herudover er Marianne Rathje medlem af netværket DaDi (Danskfagets didaktik), medlem og leder af netværket NoSSinK (Nordisk Sprog og Sprogforståelse i de Nye Kommunikationsformer) og medlem og leder af netværket SwiSca (Swearing in Scandinavia).

Ole Ravnholt er nævnets kontaktperson for tegnsprog og medlem af Danske Døves Landsforbunds tegnsprogsudvalg. Han har fortsat været censor i sprogpsykologi og audiologopædi på universiteterne og i dansk ved lærerseminarierne. Han er medlem af DaDi-netværket (Danskfagets didaktik).

Jørgen Schack er medlem af Undervisningsministeriets opgavekommission for dansk – læsning, retskrivning og nationale test, bestyrelsesmedlem i Selskab for Nordisk Filologi og censor i dansk sprog ved Københavns Universitet. Han er endvidere medlem af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab.

Oplysning og rådgivning

SPØRGSMÅL OG SVAR

Instituttet har i 2013 besvaret 6780 sproglige spørgsmål, 13 % færre end i 2012. Vi ser stadig en tendens til at nævnet hyppigere får spørgsmål som kræver en længere udredning, og færre spørgsmål som kan besvares rutinemæssigt.

Nævnet modtager ikke skriftlige spørgsmål uden forudgående telefonisk aftale, men der er til gengæld to linjer på spørgetelefonen, hvilket giver en hurtigere og mere effektiv ekspedition af henvendelserne. Nævnet registrerer svar som vedrører nye sproglige iagttagelser, og som har særlig forsknings- eller formidlingsmæssig interesse. Antallet af registrerede svar er vokset med 123 i 2013.

ELEKTRONISK SVARBASE

Projektets formål er at sikre at al information er samlet ét sted for nævnets medarbejdere når der skal rådgives og oplyses om det danske sprog. Det er her man kan finde alle registrerede spørgsmål og svar, det er her man kan finde oplysninger om hvad kolleger har skrevet i klummer og fortalt i interview i tv og radio, og det er her man kan finde inspiration til formidlings- og forskningsartikler.

I 2013 er arbejdet med at indtaste nøgleord og emneklassifikation til ældre numre af Nyt fra Sprognævnet som forventet tilendebragt. Nøgleord til nye numre af Nyt fra Sprognævnet indtastes fortsat løbende. Desuden er der blevet indtastet i alt 64 nøgleord til forskellige sprogblogs, fx schwa.dk og dgcss-sprogblog.blogspot.dk. Endelig er der blevet offentliggjort 37 nye spørgsmål og svar på sproget.dk

Projektet ledes af Margrethe Heidemann Andersen, og derudover deltager Ida Elisabeth Mørch og Eva Skafte Jensen i projektet.

	2009	2010	2011	2012	2013
nye registrerede svar	244	198	122	131	123

Svarstatistik

HJEMMESIDEN

Siden præsenterer først og fremmest nævnet og dets virksomhed. Den vigtigste indgang til sproglig rådgivning og opslagsværker på nettet er først og fremmest sproget.dk. Der bringes jævnligt nyheder – først og fremmest om nævnets aktiviteter.

I 2013 er der arbejdet med at integrere ordbogen Nye ord i dansk 1955 til i dag i hjemmesiden på samme måde som Retskrivningsordbogen blev det i 2012. Endvi-

Eva Skafte Jensen svarer på spørgsmål ved Sprognævnets spørgetelefon.

dere arbejdes der på at forberede hjemmesiden til den løbende opdatering der skal ske en gang om året fra slutningen af 2014.

Sprognævnets hjemmeside har i 2013 haft 4.970 besøg i gennemsnit pr. dag, hvilket er en lille stigning på 3 % i forhold til 2012.

SPROGPORTALEN SPROGET.DK

Sproget.dk udvikles i et samarbejde mellem Sprognævnet og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab (DSL).

Sprogportalen har til formål:

- at give professionel sproglig hjælp, altså at give råd og vejledning om sproglige problemer samt formidle forståeligt om svære emner
- at give adgang til officielle og autoritative opslagsværker
- at skabe øget sproglig bevidsthed, bl.a. mht. nuancer, præcision og sprogets virkning, fx ved at udnytte netmediets muligheder ved at betone de interaktive aspekter
- at synliggøre dansk sprog og Sprognævnets og DSL's arbejde med sproget.

Fra søgefeltet får man på én gang adgang til en lang række sproglige opslagsværker og andre nyttige værktøjer, herunder bl.a. Retskrivningsordbogen, Den Danske

I de små videoer *Grammatik for dummies* kan man sammen med Thomas Skov lære mere om grammatik.

Ordbog, Ordbog over det danske Sprog, Nye ord i dansk og KorpusDK. Man finder svar på sproglige spørgsmål stillet til Dansk Sprognævn og ordnetredaktionen, oplysninger om retskrivningsregler, typiske sproglige problemer med tilhørende øvelser, nyttige ordlister mv., og man kan gå i dybden med sproglige temaer som „Dialekter“, „Hvad er sprog?“, „Etymologi“, „Ordsprog“ m.fl. I små og sjove quizzer kan man derudover teste sin viden om fx chatsprog, gamle ord og ordsprog, ord fra vores nabosprog, pendulord mv., og i ordmuseet kan man gå på opdagelse blandt ord der ikke længere anvendes så hyppigt.

I 2013 har sproget.dk i samarbejde med Studieskolen lanceret „Grammatik for dummies“, 6 små videoer hvor man sammen med Thomas Skov kan lære mere om *Ordklasser*, *Subjekt*, *Verballed*, *Objekt*, *Ordforråd* og *Udtale* og derigennem få udvidet sin grammatiske terminologi og en større forståelse for sætningsopbygning m.m. Herudover er redaktionen gået i gang med de indledende undersøgelser af hvordan man kan forbedre søgefunktionaliteten så brugeren hurtigere og enklere finder præcis det svar hun eller han søger information om.

Mandag den 18. november 2013 nåede sproget.dk op på sit hidtil højeste antal besøgende på én dag, hvor i alt 17.815 besøgte siden.

NÆVNETS WEBTJENESTER SAMLET SET

Samlet set har nævnets webtjenester fortsat en meget fin eksponering, og det er tydeligt at de bliver besøgt flittigt – i 2013 mere end 9,5 mio. gange eller ca. 26.000 besøg om dagen, hvilket er det samme niveau som i 2012.

På grund af omlægningen af Retskrivningsordbogen til nævnets hjemmeside i slutningen af 2012 kan der være sket en ændring i registreringen af søgninger, hvilket kan forklare faldet i antallet af søgninger i forhold til 2012. Faldet kan imidlertid også skyldes at flere søger i Retskrivningsordbogen via ordbogsportalen Ordbogen.

com, hvor antallet af søgninger igen er øget kraftigt i 2013. Til gengæld er antallet af søgninger på sproget.dk øget med 80 %.

Besøg på nævnets hjemmesider

dsn.dk	2009	2010	2011	2012	2013
daglige besøg	2700	2126	2083	4832	4970
RO på nettet	2009	2010	2011	2012	2013
daglige søgninger	10714	9311	10033	14.562	8668
NOiD	2009	2010	2011	2012	2013
daglige besøg	-	35	22	22	22
sproget.dk	2009	2010	2011	2012	2013
daglige besøg	3887	3894	5228	6749	12.721

Hertil skal lægges søgningerne på andre platforme, fx Ordbogen.com, som nævnet indgik en samarbejdsaftale med i 2011 (se under normering). I 2013 er der foretaget 20 mio. opslag i Retskrivningsordbogen via ordbogen.com.

Der er således i alt foretaget 30 mio. opslag i nævnets produkter på nettet i løbet af 2013, en forøgelse i forhold til 2012 på 54 %.

Vejledning mv.

Medarbejderne i Sprognævnet har holdt foredrag og har medvirket i radio og tv med oplysning om nævnets virksomhed og om sprogproblemer i almindelighed.

Nævnet har haft besøg af skoleelever, studerende fra de højere læreanstalter og grupper af sproginteresserede; alle er blevet orienteret om nævnets virksomhed.

Desuden har studerende og forskere konsulteret nævnet i forbindelse med formulering og udarbejdelse af opgaver, specialer, eksamens-, ph.d.- og forskningsprojekter og har fået vejledning af nævnets ansatte.

Ph.d.-studerende Heidi Fredsgaard fra Syddansk Universitet har været gæst på Sprognævnet i et såkaldt miljøskifte af i alt tre måneders varighed siden november 2013.

Nævnet i medierne

Instituttets mediestrategi har som mål at opnå større synlighed i medierne, at få nævnets budskaber frem på den mest hensigtsmæssige måde, at sikre bred viden om nævnets optræden i offentligheden blandt medarbejderne og at sørge for at pressehenvendelser dirigeres hen til de relevante medarbejdere. Nævnets interne medieservice skanner hver dag aviserne for nyheder som involverer nævnet, og fokus på nyheder til nævnets hjemmeside og sproget.dk er en fast del af nævnets ugentlige rutiner.

Nævnet har fortsat aktiviteterne med en sprogklumme i Jyllands-Posten og deltaget i radioprogrammet Sproglaboratoriet i DR's P1, samt leveret sproglige indslag i radioprogrammet P4 Formiddag (DR).

Nævnets mediestrategi skal revideres i de kommende år, således at der også formuleres mål og principper for nævnets tilstedeværelse i de sociale medier.

Nævnets medarbejdere og direktør har i 2013 givet 35 interview i radioen, 11 interview i tv, 21 interview i aviser og blade og skrevet 12 klummer.

Nævnet har leveret 60 % færre indslag i medierne i 2013 i forhold til 2012. Faldet skyldes afslutningen af den danske sprogkampagne, en mere normal situation i forhold til Retskrivningsordbogen efter den store medieinteresse i forbindelse med lanceringen samt afslutningen af Nordisk Sprogkoordination.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Mediestatistik
Interview radio	22	16	27	26	49	35	
Interview tv	3	5	10	8	24	11	
Interview aviser/blade	37	30	62	79	108	21	
Kronikker	4	2	1	1	1	0	
Læserbreve/debatindlæg	6	0	5	7	3	0	
Klummer	6	11	12	12	12	12	
i alt	78	64	117	133	197	70	

Normering

I Retskrivningsordbogen offentliggøres den officielle danske retskrivning, som skal følges af skolen, af alle dele af den offentlige forvaltning, af Folketinget og myndigheder med tilknytning til Folketinget samt af domstolene.

I 2013 har redaktionsgruppen bestået af Anita Ågerup Jervelund, Jørgen Nørby Jensen og Margrethe Heidemann Andersen.

Fagrådet for retskrivning har i 2013 bestået af Sabine Kirchmeier-Andersen, Lars Heltoft, Henrik Lorentzen, Inger Schoonderbeek Hansen samt redaktionsgruppen. Henrik Lorentzen var i 2013 formand for fagrådet, og Anita Ågerup Jervelund var sekretær.

I 2013 har fagrådet og bestyrelsen drøftet og vedtaget en strategi for løbende opdatering af Retskrivningsordbogen på nettet. Strategien beskriver hvordan der løbende kan opdateres med nye opslagsord og mindre tilføjelser, fx flere betydningsoplysninger, og hvordan principielle ændringer fortsat kan behandles i overensstemmelse med lovgivningen med inddragelse af fagråd, repræsentantskab og ministerier.

Redaktionen har skønnet at der kan tilføjes ca. 150 nye opslagsord om året. Forslag til nye opslagsord forelægges fagrådet til udtalelse 1-2 gange om året inden publicering. Publicering af nye opslagsord foregår én gang om året i slutningen af året, efter præsentation i repræsentantskabet på det årlige oktobermøde. Den første opdatering finder sted i december 2014.

Forholdet mellem den trykte og den digitale ordbog vil blive anderledes fremover da de ikke længere vil være identiske. Der vil først blive udgivet en ny udgave af Retskrivningsordbogen når der skal indføres ændringer af stavemåder eller i retskrivningsreglerne.

Siden juni 2011 har Retskrivningsordbogen været tilgængelig i ordbogsportalen Ordbogen.com, som bruges af mange folkeskoler, universiteter og andre offentlige institutioner. Ordbogen.com fik kort tid efter udgivelsen af Retskrivningsordbogen 2012 indarbejdet den nye ordbog i portalen.

Siden november 2013 har også Gyldendals onlinekunder kunnet slå op i Retskrivningsordbogen 2012 på <http://ordbog.gyldendal.dk>.

Dansk Sprognævn har desuden i samarbejde med Progresso udviklet webapplikationen Retskrivningsordbogen Plus (RO+), en elektronisk udgave af Retskrivningsordbogen 2012 til alle platforme som også fungerer når man ikke er på internettet. Webappen indeholder endvidere en række avancerede søge- og filtreringsfunktioner, fx fuldttekstsøgning på eksempler og definitioner, filtrering på ordklasser og bøjningsoplysninger m.m.

Man kan købe adgang til RO+ til de gængse platforme, dvs. smartphone, tablet-computer, Mac og pc, via Forlaget Systimes webshop.

Redaktionen af Retskrivningsordbogen består af Anita Ågerup Jervelund, Jørgen Nørby Jensen og Margrethe Heidemann Andersen.

Med udgangen af 2013 er der udkommet i alt 4 oplag af den trykte ordbog svarende til 40.000 eksemplarer. Samlet set er der på Sprognævnets hjemmeside og via Ordbogen.com i 2013 foretaget mere end 23 mio. søgninger i Retskrivningsordbogen. Dette er en fordobling i forhold til 2012.

Forskningsberetning for 2013

Ifølge sprognævnsløven har Dansk Sprognævn „til opgave at følge det danske sprogs udvikling, at give råd og oplysninger om det danske sprog og at fastlægge den danske retskrivning“ og er forpligtet til at „arbejde på videnskabeligt grundlag“. Desuden er Dansk Sprognævn omfattet af lov om forskning ved arkiver, biblioteker, museer mv. der gælder for „visse andre institutioner under Kulturministeriet, hvor forskning er en væsentlig forudsætning for varetagelsen af institutionens hovedopgave“. Sprognævnets forskning har altså det strategiske sigte at tilvejebringe, vedligeholde og forny det videnskabelige grundlag for at løse nævnets opgaver, og nævnet er især pålagt en forpligtelse til at „indsamle nye ord, ordforbindelser og ordanvendelser, herunder forkortelser“.

Det strategiske formål kan ikke indfris alene ved de bundne forskningsopgaver, for de retter sig først og fremmest imod at vedligeholde det etablerede grundlag. Det er naturligvis en vigtig opgave for nævnet. Men det danske sprogs udvikling kan og bør ses under mange forskellige synsvinkler der på forskellig vis bidrager til oplysnings- og normeringsvirksomheden. Både det danske sprog og det danske sprogsamfund forandrer sig. Derfor er de problemer som danske sprogbrugere søger råd og oplysning om, ikke de samme til alle tider, og de normer der skal oplyses om og tages hensyn til i udarbejdelsen af den danske retskrivning, ligger ikke fast én gang for alle, men er i stadig forandring.

Det gør det nødvendigt at udvikle og forny det videnskabelige grundlag for Sprognævnets virksomhed. Derfor indgår Sprognævnet i samarbejde med andre forskningsinstitutioner om forskning og forskeruddannelse, derfor har nævnets forskere og seniorforskere tid til personlig forskning, derfor prioriterer nævnet ph.d.-stipendier højt, og derfor støtter nævnet at medarbejderne søger om fondsstøtte til deres personlige forskningsprojekter.

FORSKNINGSUDVALGET

Medlemmer

Professor, dr.phil. *Hanne Ruus*, Københavns Universitet, udpeget af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation.

Seniorforsker, dr.phil. *Karen Skovgaard-Petersen*, Det Kongelige Bibliotek, udpeget af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation.

Seniorforsker, cand.mag. *Jørgen Schack*, valgt af nævnets videnskabelige personale, og udvalgets sekretær.

Møder

Dansk Sprognævnets forskningsudvalg har holdt to møder i 2013, hvor man bl.a. har behandlet nævnets forskningsberetning for 2012 og aktivitetsplan for 2013. Endvidere har udvalget drøftet nævnets forskningsplan.

INTERNE FORSKNINGSPROJEKTER

Forskningsressurser

Ordsamlingen er i 2013 vokset med 2104 indtastede excerpter. Dette er en forøgelse med 8 % i forhold til 2012.

Svarsamlingen: Svar der anses for særlig relevante, fx fordi de ikke kan findes i gængse ordbøger og håndbøger, eller fordi de afspejler nye udviklinger i sprognormer og sprogproblemer, registreres i en database som i 2013 er vokset med 123 svar.

Svarsamlingen og svartjenesten tildeles ikke selvstændig forskningstid, men svarene, især de der registreres, repræsenterer ofte et stykke forsknings- og udredningsarbejde, og samlingen er således et vigtigt kildemateriale for forskning i sprognormernes udvikling.

Korpusressurser: Nævnet har indgået aftaler med Infomedia og med Folketinget om løbende leverancer af tekstmateriale. I begyndelsen af 2013 indgik nævnet en aftale med Göteborgs Universitet om at bruge korpusværktøjet Korp, som universitetet stiller gratis til rådighed. En stor del af nævnets tekstmateriale er i løbet af 2013 blevet indlæst og indekseret i Korp.

Nævnet arbejder fortsat på at løse de mange ophavsretslige problemer som er forbundet med indsamling af korpusdata, og har bl.a. indledt et samarbejde med Det Danske Netarkiv.

Samlet set råder nævnet nu over et korpus på ca. 527 mio. løbende ord, men fordelingen af teksterne på de forskellige genrer er meget varierende.

Nævnets indsamlingsstrategi sigter mod at indsamle flere tekster fra de områder som er omfattet af retskrivningsloven, dvs. fra uddannelsesinstitutioner og offentlige institutioner, for løbende at kunne vurdere om og i givet fald på hvilken måde udviklingen i andre dele af samfundet og i især i de nye kommunikationsmedier påvirker sprogbrugen i det offentlige. Der er indgået et samarbejde med Det Danske Sprog- og Litteraturselskab om indsamling af flere data.

Nye ord og automatisk excerpering

I 2011 og 2012 lå arbejdet med automatisk excerpering stille, dels på grund af personaleskift, dels fordi så mange ressourcer som muligt blev sat ind på at færdiggøre Retskrivningsordbogen. Arbejdet er ikke blevet genoptaget i 2013, bl.a. fordi ressourcerne blev omlagt til et nyt projekt, ROhist (se nedenfor).

Anita Ågerup Jervelund og Jørgen Schack undersøger staveproblemer i folkeskolen.

Staveproblemer i folkeskolens ældste klasser

Projektet (ved Anita Ågerup Jervelund og Jørgen Schack) har til formål at skabe overblik over stavefærdigheden hos elever i folkeskolens ældste klasser. Datamaterialet består fortrinsvis af 755 elevers besvarelse af prøven i retskrivning ved folkeskolens afgangsprøve i 2008 samt 281 besvarelser af en diktat med særligt fokus på præsens-r og sammensatte ord (indsamlet i 2013).

Der gøres rede for hvilke fejltypen man finder i elevernes besvarelser, og hvor hyppigt de fundne typer forekommer hos elevgrupper af forskellig dygtighed. Derudover søger projektet at belyse hvilke faktorer ved prøveordenes struktur der betinger stavefejlene. Projektets resultater sammenholdes med resultaterne af Danmarks Pædagogiske Instituts analyse af afgangsprøven fra 1978.

Sproget i de nye kommunikationsformer

Projektet har til formål at undersøge hvordan sproget bruges i de nye kommunikationsformer, især de skriftlige (Facebook, Twitter, sms m.m.). Fokus ligger dels på om sprogbrugen i de nye kommunikationsformer fungerer efter principper der allerede er kendt fra traditionelle måder at tale og skrive på, dels på om der kan iagttages nye måder at skrive på der specifikt er knyttet til det pågældende medium/ den pågældende genre.

Projektets fokus indebærer at man dels ser på sprogbrugen i de nye kommunikationsformer i sin egen ret, dels at man sammenligner med solidt funderet viden om sprogbrugen i traditionelt skriftsprog og i talesprog.

Genreovervejelser (i kommunikationsteoretisk forstand) udgør en vigtig del af projektet. Genre skal her forstås bredt som de karakteristiske træk der er knyttet til enhver given sproglig udveksling: Hvem der henvender sig til hvem med hvilken hensigt, tale vs. skrift, formalitetsgrader, intimitetsgrader, (a)symmetri mellem afsender og modtager osv.

Projektet ledes af seniorforsker, dr. phil. Eva Skafté Jensen og førte i 2013 til et antal ansøgninger om ekstern finansiering. Dels afsendtes to ansøgninger til FKK, en om støtte til et landsdækkende netværk om sproget i de nye skriftlige kommunikationsformer (SINSK), og en om et forskningsprojekt (kategori DFF2) om konneksion i elektroniske medier i et tværspøgligt perspektiv. Samarbejdspartnere i DFF2-projektet er ph.d. Erling Strudsholm (lektor i italiensk, Københavns Universitet), ph.d. Kirsten Kragh Jeppesen (lektor i fransk, Københavns Universitet) og ph.d.-stipendiat NN. Begge ansøgninger afventer afgørelse.

Til projektet er der indtil videre knyttet to ph.d.-stipendier. Lene Rotne har opnået et ph.d.-stipendium fra FKK. Den anden stipendiat er under ansættelse; denne stipendiat finansieres gennem midler fra Kulturministeriets forskningspulje og Roskilde Universitet (samfinansiering).

Til dette projekt blev der i 2013 også søgt ekstern finansiering til et delprojekt der skulle undersøge indflydelsen fra de nye kommunikationsformer på universitetsstuderendes eksamensopgaver. Projektet skulle udføres af Eva Skafté Jensen i samarbejde med ph.d. Hans Ulrik Rosengaard. Der blev søgt midler fra Kulturministeriets forskningspulje, men ansøgningen opnåede ikke bevilling.

Der er planer om at opnå ekstern finansiering, men der sættes samtidigt mindre projekter i gang finansieret af nævnets egne forskningsmidler, heriblandt sammenlignende undersøgelser af specifikke sprogtræk i forskellige talesproglige og skriftsproglige korpuser, inkl. blogs og tweets. Dette indebærer blandt andet en bearbejdelse af de rådata af blog- og twitterindlæg som nævnet allerede ligger inde med.

Blandt de resultater der sigtes imod, er etablering af et søgbart korpus og løbende publicering af resultater. Visse resultater er allerede på vej, dels en sammenlignende undersøgelse af grammatiske konstruktioner der er kendt fra uformelt talesprog, i tre forskellige typer korpus (blog- og twitterindlæg, talt sprog, traditionelt skriftsprog), dels en undersøgelse af afvigende retskrivning i netavisernes kommentarfelt.

Der blev afholdt en videnskabelig konference arrangeret af ph.d. Marianne Rathje med titlen „Sproget i de nye kommunikationsformer“ med indlæg fra nordiske forskere den 11.-12. april 2013, finansieret af NoSSinK-netværkets bevilling fra Nordplus og Netværket for de nordiske sprognævn.

Test din sprogholdning

I forbindelse med sprogkampagnen i 2012 udsendte Sprognævnet en sidste test med 10 spørgsmål der skulle afsløre danskernes holdning til forskellige sproglige problemer, fx brugen af *hans* og *sin*, *ligge* og *lægge* og betydningen af ordet *bjørnetjeneste*. Testen indsamlede også forskellige baggrundsvariable som køn, alder og bopæl. Ca. 14.000 personer tog testen, hvis overordnede resultater er blevet præsenteret ved forskellige lejligheder.

I 2013 tog de to videnskabelige medarbejdere Anna Kristiansen og Philip Didrichsen fat på at analysere besvarelsenerne i relation til baggrundsvariablerne for at få et mere nuanceret billede af fordelingen af holdningerne på alder, køn og bopæl. Analysen vil bl.a. kunne give svar på om det kun er de unge der synes det er lige meget med forskellen på *ligge* og *lægge*, eller om det er mest i Jylland eller på Sjælland man går op i forskellen på *hans* og *sin*. Projektet afsluttes i 2014.

Personlige forskningsprojekter

Margrethe Heidemann Andersen arbejder med et forskningsprojekt med titlen *Unge særskrivningsfejl i formelle og uformelle tekster*.

Projektets overordnede formål er at klarlægge hvor mange og hvilke særskrivningsfejl unge laver i forskellige typer tekster. Materialet vil både bestå af en samling elevtekster fra gymnasiet og hf (formelle tekster) og af debatindlæg, kommentarer osv. skrevet af unge mennesker på de sociale medier (uformelle tekster). Derved vil det være muligt at klarlægge om der er forskel på hvor mange og hvilke særskrivningsfejl de unge laver når de skriver i skolemæssige sammenhænge, og når de skriver mere „frit“. Den samlede undersøgelse vil kunne supplere resultaterne af FSA-undersøgelserne hvor særskrivningsfejl også er i fokus, men her i form af diktater.

Pia Jarvad arbejder med et projekt om konkurrence mellem afløsningsord og importord i nyordsdannelsen.

Eva Skafte Jensen arbejder med projektet *Trykfordelingens grammatik*. Projektet har til formål at kortlægge hvordan trykfordelingen i danske ytringer bruges som betydnings- og meningssignal. Grundantagelsen er at trykfordelingen i ytringen reguleres af syntaktisk-semantiske såvel som informationsstrukturelt-pragmatiske forhold, og at disse involverer ordklassetilørsforhold, syntaktisk funktion, ledstilling, materiale m.m. Projektet har været i gang nogle år, og i 2012 blev der med inspiration fra universalpragmatikken (Levinsons udvikling af implikaturbegrebet) formuleret en overordnet teori om hvordan en trykfordeling der afviger fra en såkaldt 'default'-trykfordeling, kan forklares. Desuden er det som en del af projektet blevet undersøgt hvad defaulttrykfordelingen er i ytringer med *have* som hhv. hjælpeverbum og valensverbum. Projektet fortsætter som en række delstudier af specifikke ytringsfænomener. I 2013 undersøgte det for eksempel hvordan trykfordelingen er i ytringer med sekvensen *sådan en* med eller uden efterfølgende substantiv, alt efter om der er tale om ægte anaforisk funktion eller om den såkaldt

anamnestiske brug (dvs. en indforstået brug hvor afsender forudsætter at modtager ved hvad der tales om). Andre planlagte delstudier omfatter dels trykfordelingen i ytringer med negation og andre operatører (især *kun* og *også*), dels trykfordelingen i ytringer med personlige pronomener og vekslende ledstilling.

Eva Skafte Jensen arbejder endvidere med projektet *Bestemthed*. Projektet har til formål at undersøge hvordan bestemtheds-kategorien bruges i moderne dansk, og hvordan den har udviklet sig indtil nu og stadig udvikler sig. I gammeldansk for cirka 1000 år siden fandtes den ubestemte artikel ikke, og den bestemte brugtes kun sjældent og i særlige tilfælde; det upåfaldende var at bruge substantiv uden bestemthedsmarkering. I moderne dansk er det omvendt. Projektet har været i gang en årrække, og der er allerede publiceret en lang række delstudier i form af artikler og en bog om emnet. Næste delstudie handler om brugen af artikler i faste forbindelser, dels i rigtige ordsprog (nød lærer (en) nøgen kvinde at spinde), dels i andre faste forbindelser (at se noget i (en) sammenhæng).

Eva Skafte Jensen arbejder desuden med projektet *Morfologi fra lydsiden*. På skrift bøjer vi de fleste verber i præsens ved tilføjelse af *-(e)r*: *tager, siger, bliver, giver, beder*. Derved skrives formerne som *tastavelsesord*. Men i udtalen er de (i hvert fald i dansk standardudtale) *overvejende enstavelsesord*. I sms-sprog, på Facebook o.l. skrives de ofte som *enstavelsesord*: *tar, sir, blir, gir, ber*. Derved følger de mønstret for mange andre verber der i skriften danner præsens ved at få føjet et *-r* til roden: *få-r, stå-r, gå-r, se-r, le-r, bo-r, dø-r*. Det fører til en *genovervejelse* af hvordan de morfologiske paradigmer hænger sammen: – Skal de nævnte ord fx tilordnes andre paradigmer end tidligere? – Skal forskellen på *stå/står, få/får, ta/tar, ha/har* beskrives som *vokalveksel*? De første betragtninger om dette emne er skrevet ind i et kapitel om morfologi til en ny sproglærebog, som bliver redigeret af Tanya Karoli Christensen og Frans Gregersen. Næste skridt bliver at undersøge et mindre antal verber, fx de nævnte, mht. udtale (BySoc, DanPASS) og ortografi (især i uformelle genrer: blog- og twitterindlæg) for også at kunne sige noget om *enstavelsesformernes* udbredelse på skrift.

Sabine Kirchmeier-Andersen arbejder med hhv. et dansk, et nordisk og et europæisk sprogbarometer. Hun overtog i slutningen af 2010 projektledelsen af EFNIL's sprogbarometer European Language Monitor (ELM), som er en kortlægning af sproglovgivning og modersmålenes, minoritetssprogenes, nabosprogenes og fremmedsprogenes status i skole, højere uddannelse, erhvervsliv og kultur. Der er indsamlet data til et pilotprojekt med 4 lande (ELM 1) i 2006, og der er foretaget en komplet indsamling, ELM 2, som dækker 20 europæiske lande i 2009/2010. Resultaterne er publiceret på www.efnil.org/projects/elm. I 2013 er der blevet indsamlet data fra alle europæiske lande til 3. runde af European Language Monitor, og projektet er blevet præsenteret på flere europæiske konferencer. Der arbejdes nu på at præsentere resultaterne og gøre dem søgbare på nettet. En webgrænseflade til ELM 3 forventes færdig i løbet af 2014.

I det nordiske projekt arbejdes der med at sammenligne de nordiske sprog-nævns årlige sprogstatusrapporter og med at finde fælles indikatorer. Endvidere sammenlignes data fra ELM 2 og 3 for de nordiske lande. Der er planer om at etablere samarbejde med de enkelte landes nationale statistikbureauer, fx Danmarks Statistik, for at identificere de områder hvor man kan indsamle data som er relevante for sproglige statusmålinger. Projektet er blevet integreret i Kulturministeriets kulturstatistikprojekt.

Sabine Kirchmeier-Andersen arbejder endvidere med projektet *Ændringer i danske verbers valensmønstre*. Med udgangspunkt i de ændringer i verbernes konstruktionsmønstre der er registreret i nævnets ordsamling, er det blevet undersøgt hvilke typer af ændringer der kan konstateres, hvilke kontekster de forekommer i, og hvordan de kan placeres i en sproghistorisk og sprogtypologisk sammenhæng. I 2013 er der fortsat blevet arbejdet med verber med kausativalternation som fx *gro skæg, faste hunden og trave hesten*.

Ole Ravnholt arbejder fortsat med forholdet mellem pragmatik og grammatik. I 2013 er der udgivet artikler om arbejdsdelingen mellem determinatorer og appellativer i nominalsyntagmerne og om gruppegenitiver. Arbejdet fortsættes med en undersøgelse af bestemthed i nominalsyntagmerne og af substantivernes bestemt-hedsbøjning.

Jørgen Schack arbejder på en afhandling med arbejdstitlen *Danske nominaler*. Afhandlingen omfatter en række artikler om forskellige nominaltypers struktur og semantik samt artikler om orddannelse, herunder dannelse af varemærker o.l.

EKSTERNT FINANSIEREDE FORSKNINGSPROJEKTER

R de nye medier 1 trusl mod skriftsprågd?

Nye mediers påvirkning af det konventionelle skriftsprog

Marianne Rathje har arbejdet på postdocprojektet *Unge skriftsprog i de nye kommunikationsformer*. Projektet har under navnet „R de nye medier 1 trusl mod skriftsprågd? Nye mediers påvirkning af det konventionelle skriftsprog“ fået 630.000 kr. fra Kulturministeriets Forskningspulje til et års frikøb af Marianne Rathje.

Vi ved ikke ret meget om sproget i de nye medier, dvs. fx sms, chat, Twitter, Facebook, e-mail og messenger. Vi mangler at få belyst hvilke sprognormer der har udviklet sig i disse medier, hvilke sprognormer der eksplicit kommer til udtryk her, ligesom vi endnu ikke har viden om præcis hvordan det danske sprog i de nye medier adskiller sig fra brugen af skriftsproget i de traditionelle medier (fx skoletekster, avisartikler, bøger og fysiske breve), eller om hvordan de formodede særsproglige træk i de nye medier påvirker skriftsproget i de traditionelle medier. Formålet

med forskningsprojektet er at få indsamlet viden om det danske skriftsprog i de nye medier, dets udbredelse, dets samspil med andre genrer og konsekvenserne for fremtidige sprognormer, fremtidens traditionelle skriftsprog og fremtidig ortografi. Projektets forskningsspørgsmål er derfor: Hvordan påvirkes skriftsproget i de traditionelle medier af skriftsproget i de nye medier?

Frem til september 2013 blev der indsamlet data i form af 10 unges skoletekster (danskstile) og fritidstekster (sms- og facebookbeskeder) samt interviews med de unge om deres strategier og holdninger til sprogbrugen i de nye medier. Alle data er udskrevet, og en analyse af teksterne kan påbegyndes.

Hvad mener du, SKAT? Modtageranalyser af breve fra SKAT

De sidste 30-40 år er der blevet gjort store indsatser for at få offentlige institutioner til at skrive forståelige og også gerne imødekommende tekster til borgerne. Denne tradition for sproglig rådgivning er bl.a. baseret på nogle bestemte antagelser om hvad der gør tekster fra det offentlige mere forståelige og imødekommende. Disse antagelser udmøntes ofte i nogle meget konkrete råd for hvordan man skriver gode tekster (fx „brug færre passiver“ og „undgå verbalsubstantiver“). Det er imidlertid stærkt begrænset hvad der er af empirisk belæg for sådanne anvisninger, altså undersøgelser af hvad det betyder for læserne at tekster revideres i overensstemmelse med denne type anvisninger.

Postdocprojektet skal vise om arbejdet med at revidere tekster fra det offentlige virker efter hensigten. Fokus er på SKAT, der gennem flere år har gjort et stort arbejde for at revidere deres tekster så de bliver mere forståelige og i højere grad udtrykker SKATs visioner (fx at „SKAT løser opgaverne på den mest hensigtsmæssige måde“). I den forbindelse har SKAT modtaget den danske erhvervsprogpris for det såkaldte „lønindeholdelsesbrev“. Undersøgelsen tager udgangspunkt i 3 versioner af lønindeholdelsesbrevet, der alle er skrevet af medarbejdere i SKAT. Den ene version repræsenterer traditionel offentlig sprogbrug, den anden version vandt SKAT erhvervsprogprisen for (og er således et eksempel på den sprogbrug der anbefales i traditionen for sproglig rådgivning), og den tredje version er et kompromis mellem de to brevversioner som blev udarbejdet da brevet skulle tages i brug.

Formålet er at undersøge om der er forskel på hvor godt sammenlignelige grupper af læsere forstår de 3 brevversioner, om der er forskel på læsernes holdninger til de tre brevversioner, og om de vurderer SKAT forskelligt på grundlag af de forskellige brevversioner.

I løbet af 2013 blev ca. 700 spørgeskemabesvarelser indtastet i en database af studentermedhjælper Kathrine Mølholm. I øvrigt var projektet sat i bero i løbet af 2013. Postdocstipendiat Anne Kjærgaard var på barsel frem til midten af august og arbejdede derefter med opgaver under Nordisk Sprogkoordination og et sprogprojekt for Rigsrevisionen

Projektet finansieres af Kulturministeriets Forskningspulje (12 måneder) og Dansk Sprognævn (2 måneder).

Er kommunernes skriftlige kommunikation forståelig for modtagere af sociale ydelser?

Rigsrevisionen bad i 2013 Sprognævnet om at foretage en analyse af udvalgte kommuners skriftlige kommunikation med borgerne i forbindelse med udbetaling af sociale ydelser. Anne Kjærgaard, Philip Diderichsen og Sabine Kirchmeier-Anderesen lavede en korpusbaseret analyse af en række tekster som Rigsrevisionen stillede til rådighed. Denne blev sammenholdt med en kvalitativ analyse af borgernes oplevelse af teksterne baseret på videoprotokoller som Rigsrevisionen lod udføre af et konsulentfirma.

Rapporten viste at de skemaer som borgerne bliver bedt om at udfylde, er vanskelige at forstå, og at der er stor spredning i kvaliteten af de breve som kommunerne skriver. De sproglige observationer i rapporten var i høj grad sammenfaldende med den oplevelse de enkelte borgere der deltog i den kvalitative analyse, havde af teksterne. Rapporten bliver offentliggjort i begyndelsen af 2014.

Alle tiders ord (ROhist)

Nævnet fik i 2013 bevilget 300.000 kr. af Kulturministeriet til projektet ROhist, en webdatabase der kan vise udviklingen i dansk retskrivning fra 1800-tallet til i dag. Projektet udføres i samarbejde med Svenska Akademien, der har udviklet en lignende database (SAOLhist) for deres historiske ordlister, som stilles gratis til rådighed for nævnet. Der er ligeledes indgået en aftale med professor Henrik Galberg Jacobsen om at dele af hans disputats kan formidles via websiden.

I 2013 er en række ordbøger blevet dels skannet og OCR-genkendt, dels indtastet så de både er søgbare på nettet og kan vises som faksimile. Endvidere er en database der kan vise retskrivningens forskellige udviklingstrin, blevet etableret. Der mangler nu udformning af et bedre design af grænsefladen samt korrekturlæsning, test, fejlrettelser samt indskanning og klargøring af flere ordbøger.

I samarbejde med Henrik Galberg Jacobsen er det blevet besluttet at prioritere følgende ordbøger:

1.	RO 2012, 5. oplag
2.	RO 2001, 8. oplag,
3.	RO 1996, 2. oplag
4.	RO 1986, 5. oplag
5.	RO 1955, 3. oplag
6.	Dansk Retsskrivningsordbog, 3. udg., 6. oplag fra 1946
7.	Dansk Retsskrivningsordbog, 1. udg. fra 1923
8.	Saabys Retsskrivningsordbog, 7. udg. fra 1918
9.	Saabys Retsskrivningsordbog, 2. udg. fra 1892
10.	Dansk Haandordbog, 1. udg. fra 1872
11.	Mallings Store og gode Handlinger af Danske, Norske og Holstenere fra 1777

Projektgruppen bag ROhist består af Anne Kjærgaard, Anna Kristiansen, Philip Diderichsen og Anna Sofie Hartling.

Der er yderligere reserveret 200.000 kr. til opgaven i 2014. Der arbejdes kronologisk fra de yngste henimod de ældste ordbøger så længe pengene rækker.

Projektleder for projektet var i 2013 ph.d. Stig W. Jørgensen, som har været ansat som ekstern konsulent. I projektet deltager Philip Diderichsen, Anna Sofie Hartling og Anne Kjærgaard, som overtager projektledelsen fra 2014. Endvidere er Henrik Galberg Jacobsen og Monica von Martens fra Svenska Akademien konsulenter på projektet. Medlemmerne af Retskrivningsordbogens redaktion forventes også inddraget i 2014.

Nordisk børneordbog på nettet

I 2013 har redaktionen færdiggjort arbejdet med Nordisk børneordbog (nu: Nordisk Miniordbog, <http://miniordbok.org/>). Ordbogen blev lanceret 1.2.2013, den er gratis og indgår som en del af netstedet www.nordeniskolen.org. Ordbogen fås også som en gratis app.

Ordbogen er finansieret med støtte fra Nordisk Kulturfond, Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet, Nordisk Sprogkampagne, Språkrådet i Norge og Språkrådet i Sverige, Dansk Sprognævn og Netværket for Sprognævnene i Norden. Arbejdsgruppens leder var Torbjørg Breivik, Språkrådet (Norge), og hovedredaktør var Pia Jarvad, Dansk Sprognævn

Nordsvar.org

Ida Elisabeth Mørch, Philip Diderichsen og Sabine Kirchmeier-Andersen deltager i projektet. I 2009 besluttede de nordiske sprognævns netværk at iværksætte udviklingen af et fælles svarbasesystem hvori medarbejdere og eksterne brugere kan søge på tværs af sprogene i hinandens baser. Koblingen mellem sprogene etableres via en såkaldt metataksometri, dvs. en fælles klassifikation af svarene som kobles på de enkelte landes egne klassifikationssystemer. På denne måde kan man finde beslægtede svar om fx bestemthed uden at kende det præcise søgeord på det andet sprog.

Nordsvar.org blev færdiggjort i 2013 og er ved at blive evalueret.

Projektet er blevet finansieret af Sprognævnenes Netværk under Nordisk Sprogkoordination.

Nordisk sprog og sprogforståelse i de nye kommunikationsformer (NoSSinK)

Projektet har til formål at opbygge viden om sprog og sprogforståelse i de nye medier i de nordiske lande. Arbejdet er siden 2011 foregået indenfor rammerne af et nordisk netværk.

NoSSinK-netværket samler og tilgængeliggør viden om sproget i de nye medier fra de deltagende nordiske lande, og netværket undersøger og udvikler mulighederne for at anvende de nye medier i nabosprogs- og modersmålsundervisningen i Norden. Netværket er et mødested for forskere med henblik på at initiere ny forskning der giver grundlag for komparative studier, undersøge de nye kommunikationsmuligheder og -betingelser som de sociale medier tilbyder, deres konsekvenser for sprogbrugen og den sproglige normdannelse i de nordiske sprogsamfund og for den nordiske sprogforståelse.

Netværkets arbejde blev i 2013 afsluttet med en nordisk konference med titlen ”Sproget i de nye kommunikationsmedier”. Der blev endvidere udarbejdet en samlet netværksrapport fra alle tre deltagende lande som er blevet sendt videre som input til NORIA-net som har til opgave at udarbejde anbefalinger for den kommende nordiske forskningsstrategi.

Netværket har været finansieret af Nordplus (10.000 euro) og Netværket for sprognævnene i Norden under Nordisk Sprogkoordination (10.000 euro).

Satsningen på at gøre sproget i de nye kommunikationsmedier til et nyt forskningsområde har haft en særdeles god effekt. Nævnet har haft international gennemslagskraft med flere internationale publikationer og konferenceindlæg. At det er lykkedes at etablere 2 nye eksternt finansierede ph.d.-stipendier på nævnet, er et tydeligt tegn på at nævnets strategiske satsning på dette område har haft det ønskede resultat.

Der er endvidere udgivet 3 videnskabelige artikler og redigeret 1 bind i Sprognævnets konferencereserie til udgivelse i 2014, alle fagfællebedømte. Dog er indsamlingen af data til forskningsprojekter fortsat et problem da de ophavsretslige problemer stadig ikke er løst.

Nordisk klarsprogsprojekt

De nordiske sprognævn har en lang tradition for arbejdet med klarsprog og indtager en ganske unik position i dette arbejde fordi de både omfatter praktikere og forskere. Klarsprogsarbejdet er del af opfølgningen af arbejdsspørgsmål 4 i Sprogdeklarationen: Norden som sproglig foregangsregion, med fokus på myndighedernes sprog. Klarsprogsgruppen er den største arbejdsgruppe i netværket, den eneste med aktive medlemmer fra alle nordiske sprogråd og -nævn. Anne Kjærgaard og Pia Jarvad er de danske repræsentanter i klarsprogsgruppen.

I november 2013 afholdt klarsprogsgruppen klarsprogskonference i Helsinki. Titlen og temaet for konferencen var *Myndighetstexter ur medborgarperspektiv*, og 90 deltagere fra hele Norden deltog i konferencen. Konferencen blev finansieret med midler fra Nordplus Språk, NOSK og Institutet för de inhemska språken i Finland. NOSK bidrog desuden til at planlægge og søge midler til konferencen. I 2013 udkom endvidere konferencerapporten fra klarsprogskonferencen Juridisk sprog i Norden, der blev afholdt i Reykjavik 2011.

Klarsprogsgruppen arbejder desuden på en projektansøgning til et projekt der har til formål at kortlægge borgernes *holdninger* til myndighedstekster i de forskellige nordiske lande og sammenholde dem med myndighedernes *praksis*, altså tilrettelæggelsen og forankringen af klarsprogsarbejdet i de forskellige nordiske lande. Formålet med projektet er således at undersøge om landenes forskellige organisering af klarsprogsarbejdet påvirker borgerens holdninger til tekster fra offentlige myndigheder – og i givet fald hvordan. Der indsendes en ansøgning om midler til Nordplus Sprog i begyndelsen af marts 2014. Det videre arbejde i 2014 tilrettelægges på grundlag af svaret på ansøgningen.

Projektledelsen for klarsprogsgruppen ligger i Institutet för de inhemska språken, Finland. Projektledelsen for projektet om nordiske borgernes holdninger til myndighedstekster og nordiske myndigheders klarsprogspraksis ligger hos Språkrådet i Norge og Dansk Sprognævn.

Akademisk ordliste

Under ledelse af Center for Internationalisering og Parallelsproglighed (CIP) på Københavns Universitet deltager Anne Kjærgaard og Sabine Kirchmeier-Andersen i et forskningsnetværk som skal planlægge komparative forskningsprojekter vedrørende akademisk sprogbrug på svensk, norsk og dansk.

Netværket skal fungere som en platform for koordinering af nationale forskningsprojekter som skal etablere og forske i korpuser og akademiske ord- og fraselister på tre nordiske sprog. Dette arbejde skal udmønte sig i frit tilgængelige tekst-databaser med søgemuligheder på tværs af sprogene. Disse databaser vil kunne anvendes både i undervisnings- og forskningssammenhænge i relation til akademisk sprogbrug på tværs af uddannelsessystemerne i Sverige, Norge og Danmark. Tilgængeligheden af parallelle akademiske ord- og fraselister på de nordiske sprog vil være et stærkt uddannelsesmæssigt redskab som kan være med til at styrke den nordiske sprogforståelse på alle niveauer i uddannelsessystemet.

Netværksmøderne er platformen for koordineringen af arbejdet i de nationale projekter, for løbende erfaringsudveksling og for sikring af fælles rapportering af arbejdet både internt i netværket og udadtil. Der er afholdt et netværksmøde og et internationalt seminar i efteråret 2013.

I projektet deltager forskere fra Norge, Sverige og Danmark med følgende deltagende institutioner: Göteborgs Universitet, Universitetet i Oslo, Københavns Universitet og Dansk Sprognævn. Disse forskere repræsenterer centrale tværfaglige ekspertiser indenfor den leksikografiske, datalingvistiske, lingvistiske og sprogpædagogiske forskning på de tre sprog.

Netværket finansieres med 50 % af Nordplus Sprog og 50 % af de deltagende institutioner.

Med udgangspunkt i netværket har nævnet sammen med CIP i løbet af 2013 søgt om midler fra Veluxfonden til opbygningen af et akademisk korpus og til et antal forskningsprojekter til belysning af hhv. dansk og engelsk akademisk sprogbrug.

EU-projektet Language Rich Europe

Siden slutningen af 2010 har Sprognævnet (Sabine Kirchmeier-Andersen og Anni Renner Mortensen) deltaget i et EU-projekt, Language Rich Europe, som undersøger sprogenes status i de enkelte EU-lande fra en flersproglig vinkel. Her er formålet bl.a. at måle hvor godt landene lever op til EU's målsætning om at hver borger skal have mulighed for at lære mindst 3 sprog: modersmålet og to fremmedsprog. I 2011 har nævnet besvaret et omfattende spørgeskema for dansk samt udarbejdet en rapport om de danske forhold i samarbejde med prof. Anne Holmen. I 2012 blev der arbejdet med at oversætte rapporterne til dansk. I 2013 blev projektet afsluttet og præsenteret på et internationalt seminar. Projektet er finansieret med 10.000 euro i 2011 og 10.000 euro i 2012. Se mere på www.languagerich.eu.

European Language Monitor (ELM)

De Europæiske sprognævns netværk, EFNIL, følger løbende op på sprogenes status i Europa for at etablere en empirisk basis for udvikling af nationale og internationale sprogpolitikker. I 2012 udkom rapporten om EFNILs barometer ELM 2 som omfattede data fra 19 lande.

I 2013 blev data til ELM 3 indsamlet fuldt elektronisk med hjælp fra studentermedarbejder Camilla Hviid Ahrensboell og med bidrag fra 24 lande. Der arbejdes nu på at visualisere de indsamlede data på en hjemmeside. I tilknytning til projektet er der også etableret et nordisk samarbejde der har til formål at sammenligne data fra de nordiske lande.

Projektleder er Sabine Kirchmeier-Andersen. Projektet finansieres af EFNIL med 10.000 euro i 2011, 2012, 2013 og 2014. Se mere på www.efnil.org/elm.

Sprognævnets forskere og seniorforskere har gennemsnitlig 30 % af deres arbejdstid til personligt valgte forskningsprojekter indenfor nævnets område, men ikke nødvendigvis jævnt fordelt, således at de i perioder forsker lidt mindre for derefter samlet at afvikle optjent forskningstid. Derudover deltager de i den forskning som instituttet er pålagt eller har påtaget sig. Forskere og seniorforskere som er frikøbt med fondsstøtte til særlige projekter, bruger normalt 90 % af projekttiden på forskning og 10 % til institutopgaver. Ph.d.-stipendiater, som er ansat for tre år, har 80 % af deres arbejdstid til personlig forskning, men afvikler normalt deres institutforpligtelser tidligt i ansættelsen. Videnskabelige medarbejdere udenfor stillingsstrukturen har ikke personlig forskningstid, men kan deltage i institutforskning. Tabel 1 viser det samlede antal forskningsmånedsværk i 2013 fordelt på medarbejdere. Der er ikke splittet op på projekter. I opgørelsen medtages alle de opgaver som er knyttet til forskningen, dvs. også forskningsadministration, deltagelse i styregrupper, opbygning af forskningsinfrastruktur osv. Udarbejdelse af svar i svartjenesten og arbejdet med Retskrivningsordbogen medregnes med 50 %.

	pr. medarbejder	FM pr. år	Forskningsmånedsværk pr. medarbejder
Ole Ravnholt (OR)	0,53	6,4	
Pia Jarvad (PJ)	0,59	7,1	
Jørgen Schack (JS)	0,69	8,3	
Margrethe Heidemann Andersen (MHA)	0,58	7,0	
Anita Ågerup Jervelund (AÅ)	0,47	5,6	
Jørgen Nørby Jensen (JNJ)	0,42	5,0	
Marianne Rathje (MR)	0,46	5,5	
Anne Kjærgaard (AK)	0,37	4,4	
Sabine Kirchmeier-Andersen (SKA)	0,26	3,1	
Ida Elisabeth Mørch (IEM)	0,19	2,3	
Philip Diderichsen (PD)	0,20	2,4	
Eva Skafte Jensen (ES)	0,66	7,9	
I alt	5,41	65,0	

Den udskudte forskningstid fra 2012 er blevet afviklet i 2013. Den gennemsnitlige forskningstid var 45 % pr. medarbejder

Instituttet arbejder først og fremmest i projekter hvor de personlige forskningsprojekter indgår som delprojekter i interne eller eksterne forskningsprojekter, og på denne måde øger udbyttet af forskningsindsatsen både for projekterne og den enkelte forsker. Der satses fortsat på at få publiceret artikler i internationale og fagfællebedømte tidsskrifter.

Nævnet har også i 2013 jævnlige modtaget studerende, praktikanter og forskere fra danske og udenlandske uddannelsesinstitutioner.

PUBLIKATIONER

Instituttets medarbejdere har i løbet af 2013 udgivet 3 netudgivelser, 4 bøger, rapporter eller tidsskrifter og 66 artikler, heriblandt 25 forskningsartikler, hvoraf de 6 er fagfællebedømt. Der er endvidere blevet holdt 47 foredrag og indlæg på konferencer, heraf 20 som præsenterer nævnets forskning.

Publikationsstatistik

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Netudgivelser	2	3	5	8	5	3
Bøger/tidsskrifter/rapporter	4	4	6	7	6	4
Artikler – forskning	11	9	11	15	16	25
Artikler – formidling	13	30	28	23	21	41
Foredrag – forskning	17	8	12	20	34	20
Foredrag – formidling	12	15	25	14	19	27
i alt	59	69	87	79	101	120

Samlet set har nævnet øget sin produktion indenfor forskning og formidling med 19 %.

Netudgivelser

- Nordsvar.org
- Roplus.dk
- Jarvad, Pia, Breivik, Torbjørg & Lindgren, Birgitta. (2013). Nordisk Miniordbog på nettet. Dansk-norsk-svensk med betydninger og lyd. 2013. <http://miniordbok.org/>

Bøger/rapporter/tidsskrifter

- Jensen, Eva Skafte, Jakobsen, Lisbeth Falster, Jeppesen, Kirsten Kragh, & Strudsholm, Erling. (2013). *Ny forskning i grammatik. Fællespublikation 20*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Jensen, Jørgen Nørby & Kirchmeier-Andersen, Sabine (red.) (2013): *Nyt fra Sprognævnet 1-4*.
- Christensen, Tanya Karoli, Heegård, Jan, Jensen, Torben Juel, Mortensen, Janus, Pharao, Nicolai, Rathje, Marianne & Scheuer, Jann (red.) (2012) *NyS 43. Nydanske sprogstudier* (udsendt 2013).
- Christensen, Tanya Karoli, Heegård, Jan, Jensen, Torben Juel, Mortensen, Janus, Pharao, Nicolai, Rathje, Marianne & Scheuer, Jann (red.) (2013) *NyS 44 – Sproglig normering. Nydanske sprogstudier*.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine (2013): *Årsberetning 2012*.

Artikler

Forskning

- Andersen, Margrethe Heidemann. (2013). *Retskrivningsordbogen, 4. udgave, 2012: De principielle ændringer*. (Lokaliseret 21. januar 2014) på <http://www.dsn.dk/retskrivning/laes-mere/De%20principielle%20aendringer.pdf>.
- Aurstad, Bodil, & Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Det nordiske sprog samarbeidet i 2011. I: Breivik, Torbjørg (Red.), *Sprog i Norden 2012* (s. 123-133). Oslo: Nordisk Sprogkoordination.
- Aurstad, Bodil, & Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Det nordiske sprog samarbeidet i 2012. I: Breivik, Torbjørg (Red.), *Sprog i Norden 2013* (s. 86-96). Oslo: Nordisk Sprogkoordination.
- Becker-Christensen, Christian. (2013). Komplekse relationelle enheder i dansk retskrivning. *NyS, 2013* (43), (s. 10-42).
- Becker-Christensen, Christian. (2013). Nudansk Ordbog 1953-2010. *Danske Studier, 2013*, (s. 66-96).
- Jarvad, Pia., Agerholm, Birgitte (2013). Klarsprogsarbejdet i Skattevæsenet før og nu. I: *Juridisk sprog i Norden. Rapport fra en nordisk konference om klarsprog i Reykjavík 11.-12. oktober*, (lokaliseret 14. januar 2014) <http://nordisksprogkoordination.org/dokumenter-til-download/Juridisk%20sprog%20i%20norden.pdf> 2011, (s. 25-31 og 33).
- Jarvad, Pia & Olsen, Carl Christian. (2013). Inuit på nunatakker: Et grønlandsk ordbogsprojekt. I: Breivik, Torbjørg (Red.), *Sprog i Norden 2012* (s. 10-16), (lokaliseret 14. januar 2014) <http://nordisksprogkoordination.org/dokumenter-til-download/Spraak%20i%20Norden%202012.pdf>.
- Jensen, Eva Skafte. (2013). Af de store blege gule. I: Borchmann, Simon, Hansen, Inger Schoonderbeek, Hougaard, Tina Thode, Tøgeby, Ole, & Widell, Peter (Red.), *Gode ord er bedre end guld. Festskrift til Henrik Jørgensen* (s. 299-312). Århus: Aarhus Universitet.
- Jensen, Eva Skafte. (2013). Ordklasseproblemer, tilfældet *sådan*. *LexicoNordica: Leksikografi og lingvistik i Norden, 2013* (20), (s. 55-74).
- Jensen, Eva Skafte. (2013). Stress distribution in NP's with predeterminant *sådan* in Danish. I: Henrichsen, Peter Juel, & Petersen, Jan Heegård (Red.), *New Perspectives on Speech in Action. Proceedings of the 2nd SJUSK Conference on Contemporary Speech Habits* (Copenhagen Studies in Language 43) (s. 89-102). Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Hüter der dänischen Sprache. *Infoblatt der Assoziierten Übersetzer und Dolmetscher in Norddeutschland, 2013* (4), (s. 10-12).
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Om at faste hunden, gro skæg og vokse hestehale. I: Duncker, Dorthe, Hansen, Anne-Mette, og Skovgaard-Petersen, Karen (Red.), *Betydning og forståelse. Festskrift til Hanne Ruus* (s. 235-250). København: Selskab for Nordisk Filologi, Københavns Universitet.

- Kjærgaard, Anne. (2013). Hvad mener du, SKAT? Modtageranalyser af breve fra SKAT. I: Hansen, Inger Schonderbeek, Hougaard, Tina Thode, & Widell, Peter (Udg.), 14. *Møde om Udforskningen af Dansk Sprog* (s. 217-236). Århus: Århus Universitet.
- Kjærgaard, Anne. (2013). Hvordan ser de på sprog i Danmarks Domstole? – En sprogideologisk analyse. I: Kristinsson, Ari Páll, & Sigtryggsson, Jóhannes B. (Red.), *Juridisk sprog i Norden: Rapport fra en nordisk konference om klarsprog Reykjavík 11.–12. oktober 2011* (s. 51-62). Reykjavík: Nordisk Sprogkoordination.
- Kristiansen, Anna. (2013). Unges holdninger til stavfejl på Facebook. *Nyt fra Sprognævnet*, 2013 (4), (s. 1-8).
- Rathje, Marianne. (2013): Dropper lige subjektet. Subjektellipser i kommentatfeltet på ekstrasbladet.dk. I: Borchmann, Simon m.fl. (Red.), *Gode ord er bedre end guld. Festskrift til Henrik Jørgensen* (s. 399-414). Aarhus Universitet.
- Rathje, Marianne, & Ravnholt, Ole. (2013). NoSSinK – Nordisk Sprog og Sprogforståelse i de nye Kommunikationsmedier – en netværks- og projektpræsentation. I: Hansen, Inger Schonderbeek, Hougaard, Tina Thode, & Widell, Peter (Udg.), 14. *Møde om Udforskningen af Dansk Sprog* (s. 355-372). Århus: Aarhus Universitet.
- Ravnholt, Ole. (2013). ... auf einem anderen Blatt. Genitiv, gruppegenitiv, s-genitiv i moderne dansk. I: Borchmann, Simon m.fl. (Red.), *Gode ord er bedre end guld. Festskrift til Henrik Jørgensen* (s. 415-427). Århus: Aarhus Universitet.
- Ravnholt, Ole. (2013). Arbejdsdelingen mellem appellativer og pronominer. I: Hansen, Inger Schonderbeek, Hougaard, Tina Thode, & Widell, Peter (Udg.), 14. *Møde om Udforskningen af Dansk Sprog* (s. 373-383). Århus: Aarhus Universitet.
- Schack, Jørgen. (2013). Dig og mig og vi to. Synspunkter på kasus i moderne dansk. *NyS 2013* (45), (s. 48-72).

Formidling

- Andersen, Margrethe Heidemann. (2013). Bindestregsændringer i Retskrivningsordbogen 2012. *Nyt fra Sprognævnet*, 2013 (1), (s. 24-25).
- Andersen, Margrethe Heidemann. (2013). Holger Fortolker, klogeåge og Bikerjens – eller er det Biker-Jens? *Nyt fra Sprognævnet*, 2013 (4), (s. 8-10).
- Andersen, Margrethe Heidemann. (2013). Odør eller odeur. Om skrivemåden af odør og andre franske låneord i dansk. *Nyt fra Sprognævnet*, 2013 (3), (s. 1-4).
- Andersen, Margrethe Heidemann. (2013). Superligakager. Om muffins, macarons, whoopies og andre kager. *Nyt fra Sprognævnet*, 2013 (2), (s. 7-10).
- Becker-Christensen, Christian. (2013). Betydningsangivelser i Retskrivningsordbogen 2012 – replik til Pingpong om Retskrivningsordbogen 2012. *LEDA-Nyt*, 2013 (56), (s. 18-24).
- Jarvad, Pia. (2013). Rivegilde. *Nyt fra Sprognævnet* 2013 (3), (s. 11-13).
- Jarvad, Pia. (2013). Sprognævnets førstestemme er død. Mindeord for Arne Hamburger. *Nyt fra Sprognævnet* 2013 (2), (s. 11-13).

- Jensen, Eva Skafte. (2013). Ental kan mere end flertal. *Jyllands-Posten*, 23.3.2013.
- Jensen, Eva Skafte. (2013). Bare lige. *Jyllands-Posten*, 5.7.2013.
- Jensen, Eva Skafte. (2013). Kære Eva. *Jyllands-Posten*, 26.10.2013.
- Jensen, Jørgen Nørby, & Jervelund, Anita Ågerup. (2013). Replik til Kirstens Rasks anmeldelse af RO 2012. *NyS*, 2013 (45), (s. 141-145).
- Jensen, Jørgen Nørby. (2013). Fuck ordbogen! *Jyllands-Posten*, 13.4.2013.
- Jensen, Jørgen Nørby. (2013). Kend din leksikograf! *LEDA-Nyt*, 2013 (56), (s. 31-33).
- Jensen, Jørgen Nørby. (2013). Nej, jeg vil (ej)! *Jyllands-Posten*, 20.7.2013.
- Jensen, Jørgen Nørby. (2013). Ny sproglitteratur 2011. Danmark. I: Breivik, Torbjørg (Red.), *Sprog i Norden 2012* (s. 134-141). Oslo: Nordisk Sprogkoordination.
- Jensen, Jørgen Nørby. (2013). Ny sproglitteratur 2012. Danmark. I: Breivik, Torbjørg (Red.), *Sprog i Norden 2013* (s. 97-103). Oslo: Nordisk Sprogkoordination.
- Jensen, Jørgen Nørby. (2013). Store og små bogstaver i initialforkortelser. *Nyt fra Sprognævnet*, 2013 (1), (s. 26-27).
- Jensen, Jørgen Nørby. (2013). To hjemmelavet burgere. *Jyllands-Posten*, 23.11.2013.
- Jensen, Jørgen Nørby. (2013). Ændrede staveformer og ordformer i Retskrivningsordbogen 2012. *Nyt fra Sprognævnet* 2013 (1), (s. 13-17).
- Jensen, Jørgen Nørby. (2013). Nye opslagsord i Retskrivningsordbogen 2012. *Nyt fra Sprognævnet* 2013 (1), (s. 8-12).
- Jensen, Jørgen Nørby. (2013). Ændrede bøjningsformer i Retskrivningsordbogen 2012. *Nyt fra Sprognævnet* 2013 (1), (s. 18-19).
- Jensen, Jørgen Nørby. (2013, 13. september). *Når arabisk slang nærmer sig Retskrivningsordbogen*. Lokaliseret 22.1.2014 på: http://www.dr.dk/Nyheder/Kultur/Sprog/Kommentarer/Joergen_Noerby_Jensen/2013/09/09/09092253.htm.
- Jensen, Jørgen Nørby. (2013, 2. august). *Børn og unge mennesker*. Lokaliseret 22.1.2014 på: http://www.dr.dk/Nyheder/Kultur/Sprog/Kommentarer/Joergen_Noerby_Jensen/2013/07/02/145509.htm.
- Jensen, Jørgen Nørby. (2013, 25. oktober). *Fødslen af en sproglig fejl*. Lokaliseret 22.1.2014 på: http://www.dr.dk/Nyheder/Kultur/Sprog/Kommentarer/Joergen_Noerby_Jensen/2013/10/11/143828.htm.
- Jervelund, Anita Ågerup, & Lorentzen, Henrik. (2013). Pingpong om Retskrivningsordbogen 2012. *LEDA-Nyt*, 2013 (55), (s. 6-15).
- Jervelund, Anita Ågerup. (2013). En ny og bedre Retskrivningsordbog – det endelige resultat. *Nyt fra Sprognævnet*, 2013 (1), (s. 5-7).
- Jervelund, Anita Ågerup. (2013). Ingen apostroffer i cognacen, fiskefileter og succeser mv. Bortfald af § 6.5 om fremmedord på stum konsonant eller -c. *Nyt fra Sprognævnet*, 2013 (1), (s. 28-29).
- Jervelund, Anita Ågerup. (2013). Mindre ændringer i retskrivningsreglerne. *Nyt fra Sprognævnet*, 2013 (1), (s. 30-35).

- Kjærgaard, Anne. (2013). Breve fra det offentlige. Fra „varsel om lønindeholdelse“ til „SKAT vil trække i din løn“ – når offentlige myndigheder prøver at skrive forståeligt. I: Hyllested, Adam m.fl. (Red.), *Ord til hinanden: Sådan taler vi sammen. (Modersmål-Selskabets årbog)* København: Modersmål-Selskabet.
- Mørch, Ida Elisabeth. (2013). En statusopdatering som aldrig blev skrevet. *KOM. Magasinet for Forbundet Kommunikation og Sprog*, 2013 (76), (s. 16-17).
- Mørch, Ida Elisabeth. (2013). Sagen er bøf. *Nyt fra Sprognævnet*, 2013 (4), (s. 13).
- Ravnholt, Ole. (2013). Arabiske lån. *Jyllands-Posten*, 8.2013.
- Ravnholt, Ole. (2013). F-ordene. *Ældre Sagen NU*, 10.2013.
- Ravnholt, Ole. (2013). Glædelig jul. *Jyllands-Posten*, 21.12.2013.
- Ravnholt, Ole. (2013). Piloter. *Nyt fra Sprognævnet*, 2013(4), (s. 14).
- Ravnholt, Ole. (2013). Replikstreger og anførselstegn. *Nyt fra Sprognævnet*, 2013 (2), (s. 14-15).
- Ravnholt, Ole. (2013). Tryk og kommaer. *Jyllands-Posten*, 23.2.2013.
- Ravnholt, Ole. (2013). Tyske låneord. *Nyt fra Sprognævnet*, 2013 (3), (s. 13-14).
- Ravnholt, Ole. (2013). Virus, virusser, vira. *Nyt fra Sprognævnet*, 2013 (4), (s. 11-12).
- Schack, Jørgen. (2013). Auten(ti)citet. *Nyt fra Sprognævnet*, 2013 (3), (s. 10-11).
- Schack, Jørgen. (2013). Substantiver på -el, -en og -er. *Nyt fra Sprognævnet*, 2013 (1), (s. 20-23).

Foredrag og konferenceindlæg

Forskning

- Andersen, Margrethe Heidemann. (2013). Forslag til samarbejdsprojekt om særskrivningsfejl blandt unge i Skandinavien. *De nordiske sprognævnets årsmøde. Akureyri, Island, 27.8.2013.*
- Andersen, Margrethe Heidemann. (2013). Særskrivningsfejl i nye ord. Problemer og gevinster. *Seminar om nye ord. Dansk Sprognævn, København, 5.11.2013.*
- Christensen, Sune Just, & Mørch, Ida Elisabeth. (2013). The role of speech technology in the Danish Language Council's Q & A service. *SJUSK – Symposium for Contemporary Speech Habits and Pronunciation Patterns. Copenhagen Business School, København, 18.3.2013.*
- Jensen, Eva Skaft. (2013). Ordklasseproblemer, tilfældet *sådan*. Inviteret foredragsholder. *LexicoNordica, temamøde om forholdet mellem leksikografi og lingvistik. Schæffergården, 18.1.2013.*
- Jensen, Eva Skaft. (2013). Stress distribution in phrases with predeterminant *sådan* in Danish. *SJUSK – Symposium for Contemporary Speech Habits and Pronunciation Patterns. Copenhagen Business School, København, 19.3.2013.*
- Jensen, Eva Skaft. (2013). The Three Masculine Musketeers and the case morphology of Middle Danish. *International Conference of Historical Linguistics 21 (ICHL). Universitetet i Oslo, 9.8.2013.*

- Jensen, Eva Skafte. (2013). The anaphoric and the recognitional uses of *sådan en* in Danish NP's in spoken and written texts. 46th Annual Meeting of the Societas Linguistica Europaea (SLE). Split, 18.9.2013.
- Jensen, Eva Skafte. (2013). Substantivets(!) syntaks. Inviteret foredragsholder. *Sproghistorisk netværksmøde*. Lund, 10.-11.10.2013.
- Jensen, Eva Skafte. (2013). Med og uden subjekt. 21. *Grammatiknetværksmøde*. Ebeltoft, 24.-26.10.2013. Sammen med Erling Strudsholm og Kirsten Jeppesen Kragh.
- Jensen, Eva Skafte (2013). Historisk lingvistik – empiri, introspektion og sund fornuft, jubilæumsforedrag i *Selskab for Nordisk Filologi*, 13.12.2013.
- Jervelund, Anita Ågerup. (2013). Daybedden, iPad'en og overheaden – Enkelt og dobbelt konsonant i bøjningsformer af nyere ord fra engelsk. *Seminar om nye ord*. Dansk Sprognævn, København, 5.11.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Conclusions on the Danish Language. Seminar i anledning af lanceringen af *Language Rich Europe i Danmark*. Dansk Sprognævn, København, 6.2.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Den elektroniske udgave af Retskrivningsordbogen. *Nordisk retskrivningsmøde*. Svenska Akademien, Göteborg, 6.11.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Language Technology for lesser used Languages. Foredrag på Meeting of the Chairpersons of the Committees on Education, Science and Culture and the Committees on the Development of Information Society *United in Diversity: Political and Social Development Aspects of EU Languages and Cultures*. Vilnius, Litauen, 25.-26.9.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Multilingual digital content. Paneldiskussion på konferencen *Unity in diversity: languages for mobility, jobs and active citizenship*. Vilnius, Litauen, 25.-26.9.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Nye ord eller nye betydninger? Betydningsglidninger og nyfortolkninger af etablerede ord. *Seminar om nye ord*. Dansk Sprognævn, København, 6.11.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Skemaer og breve til borgerne. Foredrag for *Rigsrevisionen, Arbejdsmarkedsstyrelsen og Socialstyrelsen*. Rigsrevisionen, 28.11.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Sprognævn og sprogteknologi. *Nordisk sprogsmøde*. Island, 27.8.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Sprogresurser og ophavsret. Indlæg på paneldebat på *Nordisk symposium om sproget i de nye medier*. Dansk Sprognævn, København, 11.4.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). The status of the Danish Language in the EU. *Foredrag i anledning af Kroatiens medlemskab i EU*. Københavns Universitet, 14.11.2013.
- Kjærgaard, Anne. (2013). Hvad mener du, SKAT? Modtageranalyser af breve fra SKAT. Foredrag på konferencen *Myndighetstexter ur medborgarperspektiv – klarsprogskonference 2013*. Helsinki, Finland, 22.11.2013.

Formidling – Foredrag

- Andersen, Margrethe Heidemann. (2013). RO 2012. Foredrag for *Dansk Journalistforbund*. 24.1.2013.
- Andersen, Margrethe Heidemann. (2013). RO 2012. Foredrag for *Journalisternes Veteranklub*. 6.2.2013.
- Jensen, Eva Skafte. (2013). Den nye retskrivningsordbog – tradition og fornyelse. Foredrag, *Modersmål-Selskabet*. København, 21.2.2013.
- Jensen, Jørgen Nørby. (2013). RO 2012. Foredrag, *Danske Sprogseminarer*. København, 12.3.2013.
- Jensen, Jørgen Nørby. (2013). RO 2012. Foredrag, *Danske Sprogseminarer*. Århus, 20.3.2013.
- Jervelund, Anita Ågerup, & Lorentzen, Henrik. (2013). RO 2012. *LEDA*. 30.1.2013.
- Jervelund, Anita Ågerup, & Schack, Jørgen. (2013). RO 2012. *Det Danske Sprogdepartement*. Luxembourg, 22.3.2013.
- Jervelund, Anita Ågerup. (2013). Ordforrådet i Retskrivningsordbogen. *Dansk Sprognævns Repræsentantskabsmøde*. Dansk Sprognævn, København, 4.10.2013.
- Jervelund, Anita Ågerup. (2013). RO 2012. *Tjeksproget.dk*. København, 6.2.2013.
- Jervelund, Anita Ågerup. (2013). RO 2012. *Tjeksproget.dk*. Århus, 22.1.2013.
- Jervelund, Anita Ågerup. (2013). RO. *Nordisk retskrivningsmøde*. Svenska Akademin, Sverige, 2.10.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Dansk Sprognævn og den nye retskrivning. Foredrag for *danskstuderende fra Via University College Århus*. Århus, 18.9.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Dansk sprogs status og den nye retskrivning. Foredrag for *Norsk Målungdom*. Lysebu, Norge, 5.10.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Dansk sprogs status. Foredrag for *Sprogforeningen*. Åbenrå, 6.6.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Den nye retskrivning. Foredrag for *Rotary Amager*. København, 5.2.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Den nye retskrivning. Foredrag for *Rotary Helsingør*. Helsingør, 3.6.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Kommunikation og skriftlighed. *Netværk for Direktionssekretærer*. København, 23.1.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Om den nye retskrivning. Foredrag for *Dansklærere fra St. Petri skole*. Dansk Sprognævn, København, 22.2.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Om sprogets udvikling og den nye retskrivning. *Sommerkursus*. Nyborg Strand, Nyborg, 7.7.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Paneldebat om sprog i Danmark. *Seminar om fremmedsprog arrangeret af Ja til sprog*. Industriens Hus, København, 30.5.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Sprognævnet og den nye retskrivning. Foredrag for *Dansklærere fra St. Petri skole*. København, 21.2.2013.

- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Sprognævnet og den nye retskrivning. Foredrag for *Farum Seniormotion*. Farum, 23.10.2013.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine. (2013). Sprognævnet og den nye retskrivning. Foredrag for *journalister fra Politiken*. Politikens Hus, 25.2.2013.
- Mørch, Ida Elisabeth & Fahl, Laurids Kristian (2013). Forbedringer af søgeoplevelsen på sproget.dk. Foredrag på *LEDA-møde*. 27.11.2013.
- Rathje, Marianne. (2013). Fra „fandens“ til „fuck“ på tre generationer. *De kraftens ord. Sprogdage på Løgumkloster Refugium*. Løgumkloster, 5.4.2013.
- Rathje, Marianne. (2013). Sku allgvel ha købt penis forlænger creme. Afvigelser fra retskrivningsnormen i kommentarfeltet på ekstrabladet.dk. *Nordisk symposium om sproget i de nye medier*. København, 12.4.2013.
- Schack, Jørgen. (2013). Præsentation af Retskrivningsordbogen, 4. udgave, 2012. *Studieskolen*. København, 3.1.2012.

Aktivitetsplan for 2014

Der er fortsat en del usikkerhed om nævnets økonomi, som har store udsving på grund af de varierende indtægter fra salget af Retskrivningsordbogen og andre ydelser. Der vil i 2014 ligeledes være usikkerhed om driftsudgifterne for nævnets nye lejemål på Worsaaesvej (det gamle radiohus) da disse i første omgang kun kan fastsættes skønsmæssigt.

På grund af forsinkelsen i udgivelsen af Retskrivningsordbogen i forhold til den oprindelige plan i rammeaftalen har nævnet endnu ikke kunnet gennemføre den brugerevaluering af Retskrivningsordbogen 2012 som var planlagt i 2013. Der er reserveret 100.000 kr. til opgaven, som afsluttes i 2014. Evalueringen skal danne grundlag for den fremtidige udformning af nævnets web- og mobiltjenester samt for effektmåling af nævnets formidlingsindsats.

På grund af forsinkelsen i udgivelsen af Retskrivningsordbogen i forhold til den oprindelige plan i rammeaftalen har nævnet endnu ikke kunnet gennemføre den brugerevaluering af svartjenesten som var planlagt i 2013. Der er reserveret 100.000 kr. til opgaven som gennemføres i 2014. Evalueringen skal danne grundlag for effektmåling af nævnets indsats.

Der er i 2013 blevet foretaget de tekniske ændringer der skal gøre det muligt at integrere ordbogen Nye ord i dansk i nævnets webside. Der udestår fortsat en del arbejde med at designe og programmere grænsefladen til ordbogen. Der er reserveret 100.000 kr. til opgaven, som afsluttes i 2014.

Nævnet fik i 2013 bevilget 300.000 kr. til projektet ROhist, en webdatabase der kan vise udviklingen i dansk retskrivning fra 1800-tallet til i dag. I projektet er en række historiske ordbøger blevet dels skannet og OCR-genkendt, dels indtastet så de er blevet søgbare på nettet. Endvidere er der etableret en database der kan vise retskrivningens forskellige udviklingstrin. Der mangler dog udformning af et bedre design af grænsefladen samt korrekturlæsning, test og fejlrettelser. Der er reserveret 200.000 kr. til opgaven, som afsluttes i 2014.

Der påbegyndes 2 nye helt eller delvist eksternt finansierede ph.d.-projekter i 2014, begge med tilknytning til forskningsområdet danskernes skriftlige sprogfærdighed med særlig fokus på de sociale medier.

Sidst men ikke mindst vil den løbende opdatering af Retskrivningsordbogen gå i gang i slutningen af 2014.

Nævnet skal i løbet af 2014 formulere en ny rammeaftale/resultatkontrakt for perioden 2015-2018. Både bestyrelsen og repræsentantskabet skal inddrages i processen. Nævnet arbejder bl.a. med ideer om en kortlægning af danskernes skriftlige sprogfærdighed, et øget fokus på offentlige myndigheders kommunikation med borgerne, et tættere samarbejde med undervisningssektoren, herunder en revidering af de anbefalede grammatiske betegnelser og øget fokus på fagligt dansk, samt en fortsat indsats for at gøre viden om dansk sprog og sprogbrug så bredt tilgængelig som muligt.

Årets økonomiske resultat

Virksomhedens økonomiske hoved- og nøgletal

1000 kr., løbende priser	2011	2012	2013
Resultatopgørelse			
Ordinære driftsindtægter	-15.417,8	-14.541,1	-14.845,3
– Heraf indtægtsført bevilling	-9.200,0	-9.300,0	-9.900,0
– Heraf eksterne indtægter	-6.217,8	-5.241,1	-4.945,3
Ordinære driftsomkostninger	0,0	14.999,3	14.020,2
– Heraf løn	6.816,2	7.624,6	7.742,1
– Heraf afskrivninger	387,6	282,6	365,3
– Heraf øvrige omkostninger	5.676,3	4.875,7	4.242,7
Resultat af ordinær drift	-15.417,8	458,2	-825,1
Resultat før finansielle poster	-146,7	458,2	-825,1
Årets resultat	-101,2	507,3	-683,4
Balance			
Anlægsaktiver	1.519,8	1.649,9	9.815,6
Omsætningsaktiver	6.389,8	5.443,8	4.577,1
Egenkapital	276,0	169,3	852,7
Langfristet gæld	1.461,5	1.150,1	6.798,3
Kortfristet gæld	5.021,5	4.391,4	5.877,6
Lånerammen	2.600,0	12.600,0	12.600,0
Træk på lånerammen	1.461,5	1.491,9	9.657,6
Finansielle nøgletal			
Udnyttelsesgrad af lånerammen	56,2 %	11,8 %	76,6 %
Negativ udsvingsrate	74,7 %	7,2 %	439,7 %
Overskudsgrad	0,7 %	-3,5 %	4,6 %
Bevillingsandel	59,7 %	64,0 %	66,7 %
Personaleoplysninger			
Antal årsværk	15,0	16,0	16,0
Årsværkspris	454,4	476,5	495,7
Lønomsætningsandel	44,2 %	52,4 %	52,2 %
Lønsumsloft	6.000,0	6.000,0	8.300,0
Lønforbrug	5.928,9	6.359,2	7.742,1

Fra 2012 opgøres træk på lånerammen som sum af immaterielle og materielle anlægsaktiver (undtaget donationer) inklusive periode 13, og ikke som tidligere som saldoen på FF4. Det er derfor ikke muligt at sammenligne tal vedr. lånerammen for 2012 og 2013 med 2011. Det samme gør sig gældende for lønsumsloftet idet der her også er sket en omlægning i opgørelsesmåden.

Dansk Sprognævn havde i perioden 2009-2013 værtskabet for Nordisk Sprogkoordination. Med opgaven fulgte i hvert af årene en bevilling på 1,8 mio. kr. Beløbet indgår i virksomhedens hoved- og nøgletal. Opgaven blev afsluttet med et mindre forbrug på 89.797 kr. som overføres til Nordisk Ministerråd.

Nævnet selv går ud med et overskud på 683.440 kr., hvilket skyldes et flot salg af Retskrivningsordbogen 2012. I forhold til finanslovens særlige bevillingsbestemmelse, BV 2.6.5, har nævnet adgang til at forøge lønsumsloftet i forbindelse med indtægter fra salg af Retskrivningsordbogen og tidsskriftet Nyt fra Sprognævnet. Dansk Sprognævn har fået tilsagn om at måtte bruge op til 0,5 mio. kr. af overskuddet fra 2013 til lønudgifter i 2014. Nævnet har ligeledes fået tilladelse til at reservere et tilsvarende beløb til uafsluttede opgaver, jf. rammekontrakt 2011-14.

Dansk Sprognævn

Worsaaesvej 19, 4. sal · 1972 Frederiksberg C

Telefon: +45 33 74 74 00

Spørgetelefon.: +45 33 74 74 74

mandag-torsdag 10-12 og 13-15

www.dsn.dk

15.5.2006
6.5.2006

$35 + 24$
 $25 + 34$

2006

$49 + 55$

2006

$24 + 26$

2006

$25 + 17$

34 + 25

2006